T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

MEDİKAL ESTETİK YAPTIRAN KADINLARIN BEDEN MEMNUNİYETİ DÜZEYİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE ALGILANAN EBEVEYN TUTUMLARININ ROLÜ

Yüksek Lisans Tezi

Dicle Yaren ÇİFT

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Nurhan NAZ

İstanbul – 2026

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : Dicle Yaren ÇİFT

Tezin Dili : Türkçe

Tezin Adı : Medikal Estetik Yaptıran Kadınların Beden Memnuniyeti Düzeyinde Çocukluk Çağı Travmaları ve Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Rolü

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Psikoloji Anabilim Dalı

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Tezin Tarihi : 06.01.2026

Sayfa Sayısı : 83

Tez Danışmanları : Dr. Öğr. Üyesi Nurhan NAZ

Dizin Terimleri : Medikal estetik, Beden memnuniyeti, Travma, Ebeveyn tutumu

Türkçe Özet : Bu çalışma, medikal estetik operasyon geçirmiş kadınların beden memnuniyeti ile çocukluk çağı travmaları ve algılanan ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma, nicel bir desende kesitsel tarama modeliyle yürütülmüştür. Örneklem, medikal estetik işlem yaptırmış 406 gönüllü kadın katılımcıdan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak üç standart ölçek kullanılmıştır: Çocukluk Travması Anketi (CTQ-33), Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Beden Memnuniyeti Ölçeği. Katılımcılar, bilgilendirilmiş onam formunu onayladıktan sonra demografik bilgi formunu ve ilgili ölçekleri çevrimiçi anket yoluyla yanıtlamıştır. Bu çalışmada gerçekleştirilen istatistiksel

analizler IBM SPSS Statistics 27 yazılımı kullanılarak yürütülmüştür. Elde edilen bulgular, demokratik ebeveyn tutumunun çocukluk çağı travmalarını azaltıcı yönde etkide bulunduğunu ortaya koymuştur. Demokratik ebeveyn tutumuna sahip bireylerin duygusal ve fiziksel istismar, ihmal, cinsel istismar ile aşırı koruma/kontrol gibi travmatik yaşantılara daha az maruz kaldığı saptanmıştır. Buna karşılık, otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici ebeveyn tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu tutumlara maruz kalan bireylerin çocukluklarında daha fazla travmatik deneyim yaşadıkları anlaşılmıştır. Ayrıca, çocukluk çağı travmalarının bireyin beden memnuniyeti üzerinde anlamlı düzeyde negatif etkide bulunduğu belirlenmiştir. Travmatik yaşantılara sahip bireylerin bedenlerinden duydukları memnuniyetin daha düşük olduğu ve beden imajına yaptıkları yatırımın azaldığı görülmüştür. Demokratik ebeveyn tutumunun, beden memnuniyeti düzeyini olumlu yönde etkilediği; otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici tutumların ise bu düzeyi olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

Dağıtım Listesi : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Dicle Yaren ÇİFT

T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

MEDİKAL ESTETİK YAPTIRAN KADINLARIN BEDEN MEMNUNİYETİ DÜZEYİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE ALGILANAN EBEVEYN TUTUMLARININ ROLÜ

Yüksek Lisans Tezi

Dicle Yaren ÇİFT

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Nurhan NAZ

İstanbul – 2026

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Dicle Yaren ÇİFT

…/…/2026

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Yaren ÇİFT' in "Medikal Estetik Yaptıran Kadınların Beden Memnuniyeti Düzeyinde Çocukluk Çağı Travmaları ve Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Rolü" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalı, Klinik Psikoloji bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan *Dr. Öğr. Üyesi Volkan DEMİR*

İmza

Üye *Dr. Öğr. Üyesi Nurhan NAZ*
(Danışman)

İmza

Üye *Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Şahin ÖZDEN*

ONAY
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.
... / ... / 20..

İmzası
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu çalışma, medikal estetik operasyon geçirmiş kadınların beden memnuniyeti ile çocukluk çağı travmaları ve algılanan ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma, nicel bir desende kesitsel tarama modeliyle yürütülmüştür. Örneklem, medikal estetik işlem yaptırmış 406 gönüllü kadın katılımcıdan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak üç standart ölçek kullanılmıştır: Çocukluk Travması Anketi (CTQ-33), Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Beden Memnuniyeti Ölçeği. Katılımcılar, bilgilendirilmiş onam formunu onayladıktan sonra demografik bilgi formunu ve ilgili ölçekleri çevrimiçi anket yoluyla yanıtlamıştır.

Bu çalışmada gerçekleştirilen istatistiksel analizler IBM SPSS Statistics 27 yazılımı kullanılarak yürütülmüştür. Parametrik test varsayımlarının sağlandığı durumlarda, değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Buna ek olarak, katılımcıların demografik özelliklerine göre ölçek puanlarının anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere Bağımsız Örneklem t-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Tüm analizler %95 güven düzeyi esas alınarak gerçekleştirilmiş ve $p < .05$ değeri istatistiksel anlamlılık sınırı olarak kabul edilmiştir.

Elde edilen bulgular, demokratik ebeveyn tutumunun çocukluk çağı travmalarını azaltıcı yönde etkide bulunduğunu ortaya koymuştur. Demokratik ebeveyn tutumuna sahip bireylerin duygusal ve fiziksel istismar, ihmal, cinsel istismar ile aşırı koruma/kontrol gibi travmatik yaşantılara daha az maruz kaldığı saptanmıştır. Buna karşılık, otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici ebeveyn tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu tutumlara maruz kalan bireylerin çocukluklarında daha fazla travmatik deneyim yaşadıkları anlaşılmıştır. Ayrıca, çocukluk çağı travmalarının bireyin beden memnuniyeti üzerinde anlamlı düzeyde negatif etkide bulunduğu belirlenmiştir. Travmatik yaşantılara sahip bireylerin bedenlerinden duydukları memnuniyetin daha düşük olduğu ve beden imajına yaptıkları yatırımın azaldığı görülmüştür. Demokratik ebeveyn tutumunun, beden memnuniyeti düzeyini olumlu yönde etkilediği; otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici tutumların ise bu düzeyi olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

Araştırma, beden imajının çocukluk döneminden itibaren geliştiği ve ebeveyn tutumlarının bireyin duygusal düzenlemesini etkilediği teorik zeminine dayanmaktadır. Bulguların, bireylerin estetik müdahale kararlarındaki psikososyal süreçleri anlamada ve beden algısını iyileştirmeye yönelik klinik uygulamalarda rehberlik sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma, beden memnuniyetsizliğiyle ilişkili psikolojik faktörlerin daha iyi anlaşılmasına ve bu alanda geliştirilecek önleyici müdahalelere katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Medikal estetik, Beden memnuniyeti, Travma, Ebeveyn tutumu.

SUMMARY

This study examined the relationship between body satisfaction and childhood traumas and perceived parental attitudes of women who had undergone medical aesthetic surgery. The research was conducted with a cross-sectional survey model in a quantitative design. The sample consisted of 406 voluntary female participants who had undergone medical aesthetic procedures. Three standardized scales were used as data collection tools: Childhood Trauma Questionnaire (CTQ-33), Parental Attitude Scale and Body Satisfaction Scale. Participants answered the demographic information form and the related scales via online survey after confirming the informed consent form.

Statistical analyses in this study were conducted using IBM SPSS Statistics 27 software. In cases where parametric test assumptions were met, Pearson Product Moment Correlation Analysis was applied to examine the relationships between variables. In addition, Independent Sample t-test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) were applied to examine whether the scale scores differed significantly according to the demographic characteristics of the participants. All analyses were conducted based on 95% confidence level and $p < .05$ was accepted as the statistical significance level.

The findings revealed that democratic parental attitudes have a decreasing effect on childhood traumas. It was found that individuals with democratic parental attitudes were less exposed to traumatic experiences such as emotional and physical abuse, neglect, sexual abuse and overprotection/control. On the other hand, a positive relationship was found between authoritarian, overprotective and permissive parental attitudes and childhood traumas. It was understood that individuals exposed to these attitudes had more traumatic experiences in their childhood. In addition, it was determined that childhood traumas had a significant negative effect on the individual's body satisfaction. It was found that individuals with traumatic experiences had lower satisfaction with their bodies and their investment in body image decreased.Democratic parental attitudes positively affected the level of body satisfaction, while authoritarian, overprotective and permissive attitudes negatively affected this level.

The research is based on the theoretical grounds that body image develops from childhood and parental attitudes affect the emotional regulation of the individual. It is thought that the findings will provide guidance in understanding the psychosocial processes in individuals' aesthetic intervention decisions and clinical practices to improve body perception. The study will contribute to a better understanding of the psychological factors associated with body dissatisfaction and preventive interventions to be developed in this field.

Keywords: Medical aesthetics, Body satisfaction, Trauma, Parental attitude.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**
SUMMARY ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **v**
KISALTMALAR ..... **vii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **viii**
ÖNSÖZ ..... **ix**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
ARAŞTIRMANIN GENEL ESASLARI

1.1. Araştırmanın Problemi 3
1.2. Araştırmanın Önemi 3
1.3. Araştırmanın Hipotezleri 4
1.4. Araştırma Varsayımları 4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları 5

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.1. Beden Memnuniyetinin Psikolojik Sağlıkla Olan İlişkisi 8
2.1.2. Beden Memnuniyetsizliği 9
2.1.3. Beden Memnuniyetinde Medyanın Rolü 10
2.1.4. Beden Memnuniyeti Üzerinde Aile ve Çevresel Faktörler 11
2.1.5. Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Beden Algısı 11
2.1.6. Beden Memnuniyetinin Tarihsel Gelişimi 11
2.2. Travma 13
2.2.1. Çocukluğu Çağı Travmaları 13
2.2.2. Kişilerarası Travmalar 14
2.2.3. Çocuk İstismarı 14
2.2.4. Fiziksel İstismar 15
2.2.5. Duygusal İstismar 15
2.2.6. Cinsel İstismar 16
2.3. Ebeveyn Tutumu 16
2.3.1. Ebeveyn Tutum Modelleri 16
2.3.1.1. Baumrind'in Ebeveynlik Tarzı 16
2.3.1.1.1. Darling ve Steinberg Birleştirilmiş Modeli 17
2.3.1.2. Maccoby ve Martin'in İki Boyutlu Bakış Açısı Modeli 17
2.3.2. Ebeveyn Tutumları 17
2.3.2.1. Demokratik Tutum 18
2.3.2.2. İzin Verici (Aşırı Hoşgörülü) Tutum 18
2.3.2.3. Aşırı Koruyucu Tutum 19

2.3.2.4. Otoriter (Baskıcı) Tutum 19
2.3.3. Ebeveyn Tutumunu Etkileyen Faktörler 20
2.3.3.1. Ebeveynlerin Eğitim Durumu 20
2.3.3.2. Çocuğun Yaşı ve Doğum Sırası 20
2.3.3.3. Sosyo-Ekonomik Durum 21
2.3.3.4. Çocuğun Cinsiyeti 21
2.3.3.5. Ebeveyn Tutumu ve Beden İmajı 21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli 22
3.2. Evren ve Örneklem 23
3.3. Veri Toplama Araçları 23
3.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu 23
3.3.2. Çocukluk Travması Anketi 23
3.3.3. Ebeveyn Tutum Ölçeği 24
3.3.4. Beden Memnuniyeti Ölçeği 24
3.4. Etik Kurul Kararı 24
3.5. Araştırmanın İstatistiksel Analizi 24

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR

4.1. Korelasyon Analizi Bulguları 28
4.2. Regresyon Analizi Bulguları 31
4.3. Karşılaştırma Analizi Bulguları 32

BEŞİNCİ BÖLÜM
TARTIŞMA

5.1. Bireylerin Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 42
5.2. Bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları ve Beden Memnuniyeti Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 43
5.3. Bireylerin Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Beden Memnuniyeti Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 46
5.4. Bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları, Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Beden Memnuniyeti Düzeylerinin Estetik Operasyonlar Yönünden İncelenmesi 47
5.5. Bireylerin Beden Memnuniyeti, Çocukluk Çağı Travmaları ve Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi 49

SONUÇLAR VE ÖNERİLER 52
KAYNAKÇA 54
EKLER 61
ÖZGEÇMİŞ 66

KISALTMALAR

APA : Amerikan Psikiyatri Birliği

ISAPS : International Society of Aesthetic Plastic Surgery (Uluslararası Estetik Plastik Cerrahi Derneği)

BDT : Bilişsel Davranışçı Terapi

PTSD : Posttraumatic Stresss Disorder (Travma Sonrası Stres Bozukluğu)

WHO : World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)

UNICEF : United Nations Children's Fund (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu)

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgilerinin Dağılımı.....26
Tablo 2. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeğine Ait Betimsel İstatistiklerin ve Basıklık, Çarpıklık, Cronbach Alpha Katsayılarının Değerlendirilmesi.....27
Tablo 3. Değişkenlerin Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....28
Tablo 4. Ebeveyn Tutumları ve Çocukluk Çağı Travmalarının Beden Memnuniyetini Yordamasına İlişkin Bulgular.....31
Tablo 5. Estetik Operasyon Yaptırma Nedenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....32
Tablo 6. Estetik Operasyon Olmaktan Memnun Olma Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....33
Tablo 7. Eğitim Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....34
Tablo 8. Gelir Düzeyine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....37
Tablo 9. Estetik Operasyon Sonrası Kendinizi Fiziksel Olarak Değerlendirme Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....39

ÖNSÖZ

Bu çalışma, medikal estetik yaptıran kadınların beden memnuniyeti düzeylerinde çocukluk çağı travmaları ve algılanan ebeveyn tutumlarının rolünü anlamaya yönelik bir arayışın ürünüdür. İnsanların görünüşleriyle kurdukları ilişkinin, çoğu zaman çocukluklarında fark edilmeden şekillendiğine inanıyorum. Bu nedenle bu tez, sadece bilimsel bir gereklilik değil; aynı zamanda insanın kendini anlama çabasına duyduğum derin ilginin bir yansımasıdır.

Bu yolculukta bana ışık tutan, akademik birikimi ve yönlendirmeleriyle çalışmamın her aşamasında yanımda olan değerli danışmanım **Dr. Nurhan Naz**'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Kendisi, yalnızca akademik anlamda değil, motivasyonumun sürdüğü her an büyük bir destek olmuştur.

Hayatım boyunca en büyük gücüm olan **aileme**, özellikle de koşulsuz sevgisini ve desteğini her zaman hissettiğim **babam**a minnettarım. Bu süreçte yorulduğumda, vazgeçmek üzereyken, onların varlığı bana yeniden güç verdi. Bu tezin arkasında, onların sevgisi, sabrı ve bana duyduğu inanç vardır.

Ayrıca bu çalışmanın ortaya çıkmasına katkı sunan, veri toplama sürecinde destek veren, tüm kişi ve kurumlara da içtenlikle teşekkür ederim. Bu süreçte yanımda olan herkesin katkısı, bu çalışmayı daha anlamlı ve değerli kılmıştır.

Dicle Yaren ÇİFT

GİRİŞ

Çocukluk çağı travmaları, ebeveyn tutumları ve beden memnuniyetsizliği arasındaki ilişkiyi inceleyen literatür, erken dönem yaşantıların bireyin beden algısı üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.Literatür taradığında kontrol edici ebeveynlik tarzının kadınlarda daha yüksek beden memnuniyetsizliğiyle ilişkili olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde başka bir çalışmada ise çocukluk çağında yaşanan duygusal istismarın öz-eleştiri aracılığıyla beden memnuniyetsizliğine yol açtığını tespit etmiştir (Şeikh vd., 2024; Dunkley vd.,2010). Bu bulgular, araştırmanın temel gerekçesini destekler niteliktedir. Erken dönem yaşantıların beden memnuniyetsizliğine yol açma sürecinde psikolojik mekanizmalara ilişkin yapılan literatür taramasında, olumsuz duygulanım ve akran baskısının beden memnuniyetsizliğini yordadığını belirlenmiştir (Presnell vd., 2004). Ayrıca, çocukluk çağı travmaları ile kendine zarar verme davranışları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuş, farklı savunma mekanizmalarının bu süreçte rol oynadığı görülmüştür.

Hart ve Chow (2019) tarafından yapılan araştırmada, anne-kız arasında beden konuşmasının beden memnuniyetsizliği ve yeme bozukluğu semptomlarıyla ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçları, sağlıklı kiloda/zayıf ergen kızlarda olumsuz beden konuşmasının yüksek beden memnuniyetsizliğiyle, olumlu beden konuşmasının ise düşük beden memnuniyetsizliğiyle ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu çalışma, ebeveyn-çocuk iletişiminin beden algısı üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Damiano arkadaşları (2015) tarafından yapılan araştırmada, 4 yaşındaki çocukların beden boyutu tutumları ile ebeveynlerinin tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçları, babaların obez kişilere yönelik olumsuz tutumlarının oğullarının beden boyutu tutumlarıyla, annelerin diyet kısıtlamalarının ise kızlarının beden boyutu tutumlarıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, çocukların beden algısının gelişiminde ebeveynlerin tutumlarının, özellikle aynı cinsiyetteki ebeveynin etkisinin kritik rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Ferreira arkadaşları (2022) tarafından yapılan meta-analiz çalışması, ebeveyn tutumlarının beden memnuniyetsizliği üzerindeki etkisini incelemiştir. Analiz sonuçları, eleştirel ebeveynlik, beden odaklı yorumlar ve mükemmeliyetçi beklentilerin, özellikle genç kadınlarda beden memnuniyetsizliği ve estetik

müdahalelere yönelim ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu göstermiştir. Çalışma ayrıca, estetik operasyon geçiren kadınlarda çocukluk döneminde maruz kalınan beden odaklı olumsuz geribildirimlerin, operasyon sonrası beden memnuniyeti üzerinde de etkili olmaya devam ettiğini ortaya koymuştur.

Bu araştırma, medikal estetik yaptırma değişkenini kontrol altına alarak beden memnuniyetinde çocukluk dönemindeki yaşantıların etkisini ölçmeyi hedeflemektedir. Literatürdeki bulgular, çocukluk çağı travmalarının ve olumsuz ebeveyn tutumlarının beden memnuniyetsizliği üzerindeki etkisinin öz-eleştiri, olumsuz duygulanım aracılığıyla gerçekleştiğini göstermektedir. Bu bağlamda, estetik operasyon geçiren kadınlarda bu ilişkilerin incelenmesi, beden algısının gelişiminde çocukluk dönemi yaşantılarının rolünü daha iyi anlamamıza katkı sağlayacaktır. Bu sebeple ilgili çalışma literatüre katkı sağlaması ve psikolojik müdahalelere ışık tutması yönünden önemli görülmektedir. Araştırmanın bulgularının, hem bireylerin estetik kararlarına yönelik psikososyal süreçleri anlamada hem de beden algısını iyileştirme hedefi taşıyan uygulamalarda faydalı bir rehber olması beklenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN GENEL ESASLARI

1.1. Araştırmanın Problemi

Bu araştırma estetik operasyon geçirmiş olan kadınların bedenleri ile ilgili memnuniyetlerinin çocukluk döneminde yaşamış oldukları travmalar ve algılanan ebeveyn tutumları ile ilgili olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda medikal estetik yaptırma değişkeninin kontrol altına alınarak beden memnuniyetinde çocukluk dönemindeki yaşantıların etkisinin ölçülmesi hedef alınmıştır. Araştırmada ilgili değişkenlerin ele alınmasındaki temel gerekçe bedene dair algının çocukluk çağından itibaren gelişmesidir (Güler ve Tuncay, 2021). Araştırmanın medikal estetik yaptıran kadınlar üzerinden yürütülmesinin amacı ise bedene dair algının olumsuz olmasına neden olan görünüşlerin değiştirilmesine rağmen beden memnuniyetinin artmamasındaki sebepleri ölçmektir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bireylerin dış görünüşüne dair memnuniyetsizliğini gidermek adına gerçekleştirdiği medikal estetikler gün geçtikçe toplumda daha yaygın hale gelmesi yönünden değerlendirildiğinde medikal estetik yaptırmanın temelinde yatan sebepleri keşfetmek önem arz etmektedir (ISAPS, 2019). Beden memnuniyetinin bireylerin medikal estetik yaptırmasındaki rolünün önemi bazı kaynaklarda estetik cerrahiyi beden imajı cerrahisi olarak ifade edilmesi ile desteklenmektedir (Kam vd., 2022). Bireyin bedeni ile ilgili öznel değerlendirmesinin pozitif veya negatif yönde olması ile açıklanan beden memnuniyeti düzeyi bir çok etmene bağlı olarak değişmektedir. Toplum içerisinde bir sorun olarak ortaya çıkan ve zamanla yaygınlaşan ve psikolojik sorunlarla yakından ilişkili olan beden memnuniyetsizliğinin sebepleri, sonuçları ve önleyici müdahalelerin değerlendirilmesi ilgili literatüre katkı sağlaması yönünden önemli görülmektedir (Khalaf, 2021). Daha önceki çalışmalarda, ebeveyn tutumlarının bireyin beden algısını ve duygusal düzenlemesini etkilediği gösterilmiştir (Yurtsever ve Sütcü, 2017). Çocukluk döneminde algılanan ebeveyn tutumunun olumlu olmasının ilerleyen süreçlerde beden memnuniyetinin daha pozitif olmasına neden olmaktadır ve dolayısıyla kişinin beden memnuniyet düzeyinin belirlenmesinde

ebeveyn tutumları önemli rol oynamaktadır. Aynı şekilde, beden memnuniyeti düzeylerinin bireyin psikososyal sağlığı üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirtilmiştir (Avcı vd., 2022). Çocukluk çağında yaşanan travma, bireyde birçok psikolojik sorunlara neden olmakla birlikte beden imajının ve memnuniyetinin olumsuz etkilenmesinde de önem arz etmektedir (Bjerre, 2017). Alanyazında ilgili değişkenlerin tümü incelenmiş olması ile birlikte değişkenlerin tümünün tek bir çalışmada yer aldığı bir araştırma bulunmamaktadır. Bu sebeple ilgili çalışma literatüre katkı sağlaması ve psikolojik müdahalelere ışık tutması yönünden önemli görülmektedir. Araştırmanın bulgularının, hem bireylerin estetik kararlarına yönelik psikososyal süreçleri anlamada hem de beden algısını iyileştirme hedefi taşıyan uygulamalarda faydalı bir rehber olması beklenmektedir.

1.3. Araştırmanın Hipotezleri

H1 Hipotezi: Medikal estetik yaptıran kadın bireylerin beden memnuniyet düzeyleri ve çocukluk döneminde yaşadıkları travmalar arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2 Hipotezi: Medikal estetik yaptıran kadın bireylerin beden memnuniyet düzeyleri ve ebeveynlerinden algıladıkları tutumlar arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3 Hipotezi: Medikal estetik yaptıran kadın bireylerin ebeveynlerinden algıladıkları tutumlar ve çocukluk döneminde yaşadıkları travmalar arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4 Hipotezi: Medikal estetik yaptıran kadın bireylerin beden memnuniyet düzeyleri, çocukluk döneminde yaşadıkları travmalar ve ebeveynlerinden algıladıkları tutumlar arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5 Hipotezi: Medikal estetik yaptıran kadın bireylerin sosyodemografik özellikleri ile beden memnuniyet düzeyleri, çocukluk döneminde yaşadıkları travmalar ve ebeveynlerinden algıladıkları tutumlar arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.4. Araştırma Varsayımları

1. Araştırmada ele alınan örneklemde yer alan bireylerin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

2. Araştırmaya katılmış olan bireylerin Ebeveyn Tutum Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği, Çocukluk Travması Ölçeği ve Sosyodemografik Bilgi Formu'na içten yansıtarak objektif bir biçimde cevap verdikleri varsayılmıştır.
3. Araştırma içerisinde yer alan tüm ölçek ve soruların ölçülmek istenen özellikleri sağlıklı ölçtüğü varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırmanın örneklemi sadece medikal estetik işlem yaptıran kadın bireylerle sınırlıdır.
2. Araştırmanın boylamsal bir tasarıma sahip olmaması değişkenler arasında neden sonuç ilişkisinin ortaya konmasını sınırlamaktadır.
3. Araştırmadan elde edilen veriler örneklemin öz değerlendirmesi sonucunda verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
4. Bu alandaki çalışmalar genellikle tıp literatürü ile kısıtlıdır. Alanımızdaki çalışmalar olabildiğinde detaylı araştırılsada tıp alanın da daha fazla çalışma bulunmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Beden Memnuniyeti

Beden imajı, bireylerin kendi bedenlerini nasıl algıladıkları, değerlendirdikleri ve bu algının benlikleriyle kurdukları ilişkiye nasıl yansıdığıyla ilgili çok boyutlu bir yapıyı ifade eder. Kavram ilk kez Paul Schilder tarafından 1950 yılında tanımlanmış olup, kişinin bedenine dair sahip olduğu algılarla birlikte, bu algılara eşlik eden duygusal ve zihinsel süreçlerin bir bütünüdür. Günümüzde beden imajı yalnızca fiziksel görünümle sınırlı kalmayıp, bireyin bedenine ilişkin duyguları, düşünceleri ve bu doğrultuda gösterdiği davranışları da içerecek şekilde genişletilmiştir (Cash, 2004). Bu çerçevede beden imajı; bireyin bedenine dair öznel algıları, bu algılara eşlik eden duygusal değerlendirmeler ve bedene yönelik davranışsal eğilimlerden oluşan üç temel bileşenden meydana gelir (Cash ve Pruzinsky, 2002).

Beden memnuniyeti, bireyin kendi bedenine yönelik duyduğu tatmin düzeyini ve bedenin çeşitli özelliklerinden ne derece hoşnut olduğunu tanımlayan çok boyutlu bir kavramdır. Bu memnuniyet yalnızca fiziksel çekicilikle sınırlı kalmaz; bireyin bedenine dair algıları ile benlik algısı arasındaki ilişkiyi de kapsar (Eker ve Savaşır, 2015). Yapılan araştırmalar, beden memnuniyetinin hem psikolojik hem de sosyal etkenlerle yakın ilişki içinde olduğunu ve bireyin genel ruh sağlığını doğrudan etkileyebilecek bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Beden memnuniyetinin oluşumunda etkili olan başlıca unsurlar arasında vücut yapısı, fiziksel cazibe ve genel sağlık durumu yer almaktadır. Bireylerin bedenlerini ne ölçüde olumlu değerlendirdikleri ve bu değerlendirme doğrultusunda bedenlerinden duydukları memnuniyet düzeyi, beden memnuniyetinin temelini oluşturur (Diedrichs vd., 2011).

Beden imajı, özellikle çocukluk ve ergenlik dönemlerinde şekillenmeye başlar. Bu gelişim sürecinde bireyler, çevrelerinden aldıkları tepkiler ve mesajlar aracılığıyla beden algılarını oluştururlar (Thompson, 1992). Ergenlik dönemi, hızlı bedensel değişimlerin yaşandığı ve bireyin kimliğini yapılandırmaya çalıştığı kritik bir aşamadır. Bu dönemde oluşan beden algısı, bireyin benlik saygısını ve sosyal ilişkilerini önemli ölçüde etkileyebilir (Rosen, 1999). Özellikle sosyal medya

kullanımı ve toplumun ideal beden anlayışı, ergen bireylerin beden imajı üzerinde güçlü bir etki yaratabilmektedir (Fardouly vd., 2015).

Bireylerin beden algısı, yalnızca bireysel yaşantılarla değil, aynı zamanda içinde yaşanılan toplumun değerleri ve kültürel normlarıyla da şekillenir. Özellikle Batı kültüründe idealize edilen ince ve fit beden anlayışı, bireylerin kendi bedenlerini değerlendirme biçimlerini ciddi şekilde etkileyebilir. Medya, moda sektörü ve sosyal medyanın bu normları sürekli olarak yeniden üretmesi, beden memnuniyetsizliğini artırabilir (Grabe, Ward, ve Hyde, 2008). Kadın bireyler, bu kültürel baskılardan erkeklere kıyasla daha yoğun şekilde etkilenmektedir (Tiggemann ve Slater, 2014). Toplumsal beklentilere uymaya çalışmak, bireylerde beden imajına yönelik olumsuz duyguların gelişmesine ve psikolojik sorunların ortaya çıkmasına yol açabilir.

Olumsuz beden imajı, bireyin psikolojik sağlığını olumsuz yönde etkileyen birçok soruna zemin hazırlayabilir. Bu durum; depresyon, kaygı bozuklukları ve yeme bozuklukları gibi psikolojik rahatsızlıklarla ilişkilendirilmiştir (Cash, 2002). Özellikle anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza ve beden dismorfik bozukluğu gibi hastalıklar, sıklıkla beden algısındaki bozulmalarla ilişkilidir (Rosen, 2002). Aynı zamanda bireyin sosyal yaşamdan çekilmesine, özgüven kaybına ve yalnızlık duygularının artmasına da sebep olabilir (Grabe vd., 2008).

Bu alandaki araştırmalar, beden imajına yönelik bozulmaların giderilmesinde psikolojik müdahalelerin etkili olduğunu göstermektedir. Özellikle psikoterapi, bilişsel davranışçı terapi (BDT) ve farkındalık temelli yaklaşımlar, bireylerin bedenlerine karşı daha sağlıklı bir tutum geliştirmelerine yardımcı olabilir (Cash ve Smolak, 2011). Bununla birlikte, medya okuryazarlığının artırılması ve sosyal medya kullanımının bilinçli bir şekilde düzenlenmesi, bireylerin medya tarafından sunulan ideal beden kalıplarına karşı daha eleştirel bir tutum geliştirmelerine katkı sağlayabilir (Levine ve Murnen, 2009).

Sonuç olarak, beden imajı; bireyin benlik algısı, psikolojik sağlığı ve sosyal yaşamıyla doğrudan bağlantılı olan çok yönlü bir kavramdır. Bu kavramın sağlıklı şekilde gelişmesi, bireyin hem psikolojik dayanıklılığını hem de toplumsal işlevselliğini desteklemek açısından büyük önem taşımaktadır.

2.1.1. Beden Memnuniyetinin Psikolojik Sağlıkla Olan İlişkisi

Beden memnuniyeti ile bireyin psikolojik iyi oluşu arasındaki bağlantı, çeşitli araştırmalarla ortaya konulmuştur. Yüksek düzeyde beden memnuniyeti, genellikle güçlü bir benlik saygısı ve düşük depresyon belirtileri ile ilişkilendirilmiştir (Eker ve Savaşır, 2015). Buna karşılık, bedeninden memnun olmayan bireylerde anksiyete, depresyon ve stres düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir (Yılmaz ve Yıldırım, 2018). Özellikle genç kadınlar arasında yapılan çalışmalar, beden memnuniyetsizliğinin depresif belirtiler ve yeme bozukluklarıyla önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir (Demir, 2014). Beden memnuniyeti ile psikolojik sağlık arasında çift yönlü bir ilişki bulunmaktadır.

Literatürde, bedeninden memnun olan bireylerin genellikle daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları ve depresyon gibi duygudurum bozukluklarına daha az eğilim gösterdikleri vurgulanmaktadır. Özkurteller (2019) tarafından yapılan çalışmada, beden memnuniyetinin düşük olduğu bireylerde depresyon belirtilerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde, sosyal medya kullanımının yaygınlaştığı günümüzde, özellikle görsel içeriklerin yoğun olarak paylaşıldığı platformlarda, bireylerin kendilerini başkalarıyla kıyaslaması beden memnuniyetini olumsuz etkilemektedir. Aydoğan (2024), sosyal medya bağımlılığı ile beden memnuniyeti arasında negatif bir ilişki olduğunu belirtmiş ve bu durumun benlik saygısı üzerinde aracı etkiler yarattığını ortaya koymuştur.

Beden memnuniyeti, sadece depresyon ya da benlik saygısı ile sınırlı kalmadan, öz şefkat gibi psikolojik koruyucu faktörlerle de ilişkilidir. Taş arkadaşlarının (2021) araştırmasında, öz şefkat düzeyi yüksek bireylerin beden algılarının daha olumlu olduğu ve yeme bozukluklarına karşı daha dirençli oldukları bulunmuştur. Bu da psikolojik dayanıklılığın beden algısını destekleyici bir unsur olduğunu göstermektedir. Fiziksel aktivite düzeyi de bu ilişkide belirleyici bir değişken olarak öne çıkmaktadır. Yılmaz ve Ağgön'ün (2023) üniversite öğrencileriyle yürüttükleri araştırmada, düzenli spor yapan bireylerin beden memnuniyeti düzeylerinin ve psikolojik iyi oluşlarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, fiziksel sağlığın ruh sağlığı üzerindeki yansımalarını desteklemektedir.

Beden memnuniyeti, bireyin psikolojik sağlığıyla doğrudan ilişkili olan çok boyutlu bir yapıdır. Literatürde elde edilen bulgular, beden memnuniyetinin düşük

olmasının depresyon, kaygı ve benlik saygısı sorunları gibi çeşitli psikolojik rahatsızlıklarla bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Sosyal medya kullanımı, öz şefkat düzeyi ve fiziksel aktivite gibi faktörler, bu ilişkiyi etkileyen başlıca unsurlar arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, beden memnuniyetini artırmaya yönelik bireysel farkındalık çalışmalarının yanı sıra, toplumsal düzeyde yürütülecek psikoeğitim programları da ruh sağlığını desteklemek adına önemli bir yer tutmaktadır. Toplumlar, belirli beden tiplerini idealize ederek, bu bedenlere sahip olmayı estetik ve sosyal açıdan değerli görürler.

Özellikle Batı toplumlarında zayıf ve ince bedenler sıklıkla güzellik ve çekicilikle ilişkilendirilirken, farklı kültürlerde bu algılar değişkenlik gösterebilir. Batı'daki medya ve moda endüstrisi, ince bedenin idealize edilmesine büyük katkı sağlamaktadır. Bu idealize edilen beden tipi, bireylerin bedenlerini sürekli olarak bu standartlarla karşılaştırmalarına ve buna göre değerlendirmelerine yol açar. Böylece toplumsal baskılar, bireylerin beden algılarında olumsuz değişikliklere neden olabilir (Grabe, Ward ve Hyde, 2008). Bununla birlikte, her kültürün farklı beden idealizasyonları vardır. Örneğin, bazı Afrika kültürlerinde, dolgun bedenler güzellik ve sağlık göstergesi olarak kabul edilirken, Batı'daki zayıflık vurgusu bu tür kültürlerde daha az baskındır. Bu kültürel farklar, beden algısını etkileyen önemli unsurlar arasında yer alır (Swami ve Tovee, 2005).

2.1.2. Beden Memnuniyetsizliği

Beden memnuniyetsizliği, bireylerin fiziksel görünümleri hakkında olumsuz düşünceler ve duygular geliştirdiği bir kavramdır. Bu, bireylerin bedenlerine yönelik değerlendirmelerinin, duygusal ve düşünsel bileşenlerin birleşimidir. Beden memnuniyetsizliği, çoğu zaman düşük özsaygı, psikolojik zorluklar ve olumsuz beden algılarıyla ilişkilidir (Cash ve Smolak, 2011). Ayrıca, bu kavram, beden imajı bozukluklarıyla doğrudan bağlantılıdır ve günümüzde toplumsal bir sorun haline gelmiştir. Beden memnuniyetsizliği, bireylerin ruhsal sağlıklarını ve yaşam kalitelerini önemli ölçüde etkileyebilecek bir durumdur (Grabe, Ward, ve Hyde, 2008).

Beden memnuniyetsizliğini etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Toplumsal ve kültürel normlar, bireylerin beden algılarını şekillendiren önemli bir etkendir. Medya ve sosyal medyanın bu algıları pekiştiren rolü, özellikle genç bireyler üzerinde

güçlü bir etki yaratmaktadır (Fardouly vd., 2015). Özellikle kadınlar, toplum tarafından belirlenen fiziksel güzellik idealleriyle daha fazla baskı altında kalmakta ve bu durum beden memnuniyetsizliğini artırmaktadır (Tiggemann ve Slater, 2014). Beden memnuniyetsizliği, psikolojik sağlık üzerinde ciddi etkiler yaratabilir. Olumsuz beden algıları, depresyon, kaygı, düşük özsaygı gibi psikolojik rahatsızlıklarla ilişkilendirilmektedir (Grabe, Ward, ve Hyde, 2008). Bu rahatsızlıklar, bireylerin günlük yaşamlarını etkileyebilir ve sosyal etkileşimlerden kaçınmalarına yol açabilir. Ayrıca, yeme bozuklukları ve beden dismorfik bozuklukları gibi daha ciddi psikolojik sağlık sorunlarına neden olabilir (Cash ve Smolak, 2011). Sonuç olarak, beden memnuniyetsizliği, psikolojik sağlık üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve bu durum, hem bireylerin ruhsal sağlıkları hem de toplumsal ilişkileri üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilir.

2.1.1. Beden Memnuniyetinde Sosyokültürel Etkenlerin Rolü

Beden memnuniyetsizliği, toplumsal ve kültürel normlarla güçlü bir şekilde ilişkilidir. Batı toplumlarında, medya ve popüler kültür tarafından sürekli olarak sunulan zayıf ve idealize edilmiş beden imajları, bireyler üzerinde baskı oluşturur. Özellikle sosyal medya platformlarının yükselmesiyle birlikte, bireylerin kendilerini başkalarıyla kıyaslaması daha yaygın hale gelmiştir. Araştırmalar, sosyal medyada yer alan filtrelenmiş ve düzenlenmiş fotoğrafların, bireylerin kendi bedenleriyle ilgili daha fazla olumsuz düşünceler geliştirmelerine neden olduğunu göstermektedir. Bu durum, özellikle gençlerde beden memnuniyetsizliğini artırabilir (Fardouly vd., 2015). Bunun yanında, medya ve reklamlar da bedenin belirli özelliklerini (örneğin, ince bel, büyük göğüsler) güzellik ile ilişkilendirerek bireylerin bu idealleri benimsemelerine yol açabilir (Grabe, Ward, ve Hyde, 2008).

2.1.3. Beden Memnuniyetinde Medyanın Rolü

Medya, toplumsal beden algısını şekillendiren en güçlü faktörlerden biridir. Günümüzde televizyon, film, dergi ve sosyal medya platformlarında sürekli olarak yayımlanan "ideal beden" görselleri, bireylerin beden algısının biçimlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Sosyal medya, özellikle genç bireylerin bedenlerine dair algılarını derinden etkileyen bir araçtır. Sosyal medya üzerinden paylaşılan görsellerin genellikle filtrelerle ve belirli güzellik standartlarıyla sunulması, bireylerde

bedenlerine dair memnuniyetsizlik yaratabilmektedir. Bu da bedensel memnuniyetsizlik ve psikolojik sorunlara, özellikle depresyon, anksiyete ve yeme bozukluklarına yol açabilir (Fardouly vd., 2015). Bunun yanında, medya yalnızca bedenin fiziksel özelliklerine değil, aynı zamanda kişilerin bedenleriyle olan ilişkilerinin duygusal boyutlarına da etki eder. Medyada sıklıkla vurgulanan genç, zayıf ve güzel bedenler, yaş ve kilo arttıkça daha az temsil edilmekte ve bu da yaşlılık ve obeziteye dair olumsuz toplumsal algılar yaratmaktadır (Tiggemann ve Slater, 2014).

2.1.4. Beden Memnuniyeti Üzerinde Aile ve Çevresel Faktörler

Aile, çocukluk döneminde bireyin beden algısının oluşmasında önemli bir rol oynar. Aile bireylerinin, özellikle annelerin, bedenlerine dair tutumları ve bedensel imajları, çocukların kendi beden algılarını etkileyebilir. Çocuklar, ailelerinden aldıkları olumlu veya olumsuz geri bildirimlerle bedenlerine dair algılarını geliştirirler. Aile içindeki beslenme alışkanlıkları, fiziksel aktivite düzeyleri ve bedenle ilgili yapılan yorumlar, bireylerin beden imajını şekillendirir (Harter, 1999). Ayrıca, çevre faktörleri de bu algıyı etkiler. Birey, arkadaş gruplarından ve okul çevresinden aldığı geri bildirimlerle bedenine yönelik tutumlarını geliştirir.

2.1.5. Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Beden Algısı

Toplumsal cinsiyet normları da beden algısında belirleyici bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınlar için beden algısı genellikle fiziksel çekicilik ve zayıflıkla ilişkilendirilirken, erkeklerde ise kaslı ve güçlü bir vücut idealize edilmektedir. Bu toplumsal cinsiyet normları, bireylerin bedenlerini nasıl algıladıkları ve bu algıyı nasıl değerlendirdikleri konusunda belirleyici faktörlerdir. Kadınlar, toplumsal normlar doğrultusunda sıkça ince bedenleri idealize ederken, erkeklerde bu ideal genellikle geniş omuzlar ve düşük vücut yağ oranı şeklinde şekillenir. Bu durum, her iki cinsiyetin de bedenlerine yönelik baskılar hissetmelerine neden olabilir (Grabe vd., 2008).

2.1.6. Beden Memnuniyetinin Tarihsel Gelişimi

Beden memnuniyeti, bireylerin fiziksel görünümleriyle ilgili duyduğu tatmin duygusu olarak tanımlanabilir. Bu kavram, tarihsel süreç içinde toplumsal, kültürel ve

psikolojik faktörlerden etkilenmiş ve zamanla önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Beden memnuniyetinin evrimi, toplumların estetik anlayışlarından medyanın etkilerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsar (Grabe vd., 2008).

Beden imajı, tarihsel olarak toplumların belirli estetik değerleriyle şekillenmiştir. Antik Yunan'da ideal beden, atletik bir yapıya sahip, orantılı ve güçlü figürlerden oluşuyordu. Bu dönemde bedenin estetik değeri ön planda olup, fiziksel sağlığın önemi de vurgulanmıştır. Yunan heykelleri, bu dönemin idealize edilmiş beden anlayışını en iyi şekilde yansıtmaktadır (Foucault, 1978). Orta Çağ'da ise, bedenin daha çok dini bir bakış açısıyla değerlendirildiği görülmüştür. Bu dönemde, beden, daha sade ve doğal bir görünüme sahip olup, estetik kaygılar genellikle ikinci plana atılmıştır (Elliott, 2010).

Rönesans dönemiyle birlikte bedenin estetik değeri yeniden ön plana çıkmıştır. Rönesans sanatçıları, insan bedenini yüceltmiş ve idealize edilmiş insan figürlerini eserlerine yansıtmışlardır (Harris, 1999). Bu dönemde, beden estetik anlamda bireysel kimliğin bir yansıması olarak kabul edilmiştir. Rönesans sanatının bedensel güzellik anlayışı, modern zamanlardaki beden ideallerinden farklı olarak, doğallığı ve orantılılığı vurgulamaktadır. Oysa günümüzde, beden algısı daha çok belirli fiziksel standartlarla tanımlanmakta ve medya, bu algıları pekiştirmektedir (Cash, 2004).

1980'ler ve 1990'larda, medya bedensel güzellik standartlarını daha belirgin hale getirmiştir. Bu yıllarda, ince beden idealinin öne çıkmasıyla birlikte, sosyal medya kullanımının artması, beden algısının daha görünür hale gelmesine yol açmıştır. Günümüzde sosyal medya, beden imajını şekillendiren en güçlü araçlardan biridir. Araştırmalar, sosyal medyanın bireylerin beden algısını derinden etkilediğini ve ideal beden anlayışlarını pekiştirdiğini göstermektedir (Fardouly vd., 2015). Bu değişim, bireylerin bedenlerine yönelik algılarının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bugün, beden memnuniyeti ve beden algısı, yalnızca fiziksel çekicilikle değil, bireylerin öz değerleri ve toplumsal kimlikleriyle doğrudan ilişkili bir kavram haline gelmiştir (Cash ve Smolak, 2011). Medyanın ve sosyal medyanın etkisiyle, ideal beden algıları, toplumsal normlarla daha fazla ilişkilendirilmekte ve bireylerin bedenlerine yönelik memnuniyetsizlikleri giderek artmaktadır.

2.2. Travma

Travma; bireyin başından geçen, bireyin çok yakınının başından geçen ya da bireyin doğrudan şahit olduğu; kaza, suç, doğal afet, fiziksel veya duygusal istismar, ihmal, şiddet deneyimleme veya tanık olma, bireyin sevdiği birinin ölümü, savaş ve daha fazlası gibi korkunç olaylara karşı kişinin verdiği duygusal tepkilerdir. Birey bu korkunç olaylar sonucu kısa süreli ve uzun süreli tepkiler verebilir. Olay anından sonra kişinin verdiği şok ve inkâr en sık görülen tepkilerdendir. Olay anından daha uzun süre sonra gösterilen tepkiler; anlamlandırılamayan duygular, olayları tekrar yaşamak, inişli çıkışlı ilişkiler, psikosomatik fiziksel belirtilerdir. Travma sonrası bu duygular ve belirtiler normal olsa bile bazı insanlar hayatın akışına kapılmakta zorlanabilmekte ve destek almaya yönelmektedirler (APA,2013).

İşlevselliğin kaybı bireyin hayatını olumsuz etkiler (Kucharska, 2020;Keskin, 2023). Travma insanlık tarihinin her anında mevcuttur. Tabiatın yıkıcılığı ve insanlığın vicdansızca kötülüğe, vahşete olan eğilimi sonucunda travma hayat boyu var olmuştur (Özen, 2019). Gerçekleşen doğal afetler, insanların çıkardığı savaşlar nesillerdir travmalara sebep olmuştur.

Dünyadaki insanların yaklaşık %70'i hayatları boyunca travma yaşama potansiyeline sahiptir. Ancak sadece belirli bir azınlık (%5,6) Travma Sonrası Stres Bozukluğu geliştirecektir. Dünya nüfusunun tahmini %3,9'u hayatlarının bir anında PTSD deneyimlemiştir. PTSD geliştirme olasılığı, yaşanan travmatik olayın şekline ve türüne bağlı olarak değişir. Örneğin, şiddetli çatışmaya veya savaşa maruz kalan kişilerde PTSD oranları üç kattan fazla (%15,3) daha yüksektir. PTSD oranları özellikle cinsel şiddetten sonra yüksektir (WHO, 2024)

2.2.1. Çocukluğu Çağı Travmaları

18 yaşından küçük olduğu süreçte bireyin deneyimlediği; cinsel, psikolojik fiziksel ve duygusal istismar/ihmalin yanı sıra ebeveyn ölümü-terki ebeveynlerin ayrılması, ebeveynden ayrı yaşama, göç deneyimi, şiddet olaylarına tanıklık etme, kazalar ve doğal afetler çocukluk çağı travmaları kapsamında değerlendirilmektedir (UNICEF, 2010; Çelik ve Hocaoğlu, 2018). Çocukluk döneminde yaşanan bu tür travmatik deneyimlerin; kaygı bozuklukları, travma sonrası stres bozukluğu, depresyon, dissosiyatif belirtiler ve madde kullanımına yönelik sorunlar gibi çeşitli

psikopatolojik sonuçlara yol açabildiği belirtilmektedir (Yehuda vd., 2001). Başbakanlık ve UNICEF iş birliğiyle 2010 yılında gerçekleştirilen bir araştırmanın bulgularına göre, Türkiye'de 7–18 yaş grubundaki çocukların %10'unun cinsel istismara maruz kaldığı, %49'unun ise duygusal istismar yaşadığı ve %56'sının fiziksel istismara tanıklık ettiği saptanmıştır. Aynı çalışmada elde edilen veriler, 7–14 yaş aralığındaki kız çocuklarının duygusal istismara en sık öğretmenleri, arkadaşları ve ebeveynleri tarafından maruz bırakıldığını göstermektedir. 15–18 yaş grubundaki erkeklerde ise duygusal istismarın daha çok arkadaşlar ve babalar tarafından gerçekleştirildiği; aynı yaş grubundaki kız çocuklarında ise bu istismarın ağırlıklı olarak öğretmenler ve anneler tarafından uygulandığı görülmektedir (UNICEF, 2010).

2.2.2. Kişilerarası Travmalar

Kişilerarası travmalar, kişinin çocukluk çağından yetişkinlik çağına kadar etkilerine sürdürebilmektedir. Psikiyatrik bozukluklar, kişinin işlevselliğinde düşüş gibi bireyi olumsuz şekilde etkileyebilmektedir (Türkgil, 2021). Kişilerin geçirdiği ve bireyi çocukluktan yetişkinliğe kadar hayatının her anını etkileyebilecek olan ihmal ve istismarlar ya fark edilmez ya da toplumsal inançlar, kültür ve ya sosyal baskılar sonucu saklanır. Bunun sonucunda da çocuk ihmali ve istismarı toplumun bilgi eksikliği yaşadığı bir olgu olarak toplumsal bir sorun olmaya devam eder. Çoğu istismar fiziksel bir temas içerdiği için fark edilebilirken, bireyin yaşadığı duygusal istismar fiziksel bir gösterge içermediğinden fark edilmeyebilir (Uzun, 2002).

2.2.3. Çocuk İstismarı

Çocuk istismarı; çocuğa yönelik bilinçli bir şekilde yapılan ve toplum tarafından onaylanmayan, yasaklanmış; cinsel, fiziksel ve duygusal olarak çocuğa zarar verme girişimlerini ve davranışlarını kapsayan eylem olarak tanımlanmaktadır (Yurdakök, 2010) Çocuk ihmali ise; çocuğa bakım veren kişilerin, çocuğun; bakım, korunma, barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamaması sonucunda gelişmektedir. Çocuk bu ihmaller sonucunda fiziksel veya duygusal olarak zarara uğrayabilmektedir. Bakım veren kişilerin gerçekleştirdiği bu eylem pasif bir eylemdir (Şenkal, 2013).

Çocuk istismarı insanlığın ilk zamanlarından beri var olan bir problemdir (Özer vd., 2014). Eski çağlardan beri çocukların maruz kaldığı travmalar anlatılan hikayelerde, tarihi belgelerde sıkça görülmektedir. Bazı inançlarda çocukların tanrıya

kurban edilmesi, İslamiyet öncesi Arap topluluğunda kız çocuklarının diri diri gömülmesi bu travmatik olaylara örneklerdir (Çelik ve Hocaoğlu, 2018).

UNICEF (2008), ihmalin ortaya çıkmasına yol açan etmenleri çeşitli başlıklar altında ele almıştır. Buna göre, işsizlik, ağır hastalıklar ve boşanma gibi durumlar aile içinde yaşanan krizler arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, düzensiz bir ev yaşantısının sürdürülmesi, çocuğun günlük yaşamında belirli bir rutinin bulunmaması (yemek, uyku ve ders çalışma saatlerinin düzensizliği) ve ev ortamında çocuğa ait özel bir alanın olmaması gibi kronik ve kuşaklar arası aktarılan koşullar da ihmalin nedenleri arasında gösterilmektedir (İnsan Hakları Derneği, 2008).

2.2.4. Fiziksel İstismar

Bu istismat türü, 18 yaşının altında olan genç veya çocuğun bakım vereni tarafınca kaza dışı yaralanma ve zarar görme olasılığının olması ayrıca bakım vereninin bu davranışı bilinçli olarak gerçekleştirmesi fiziksel istismar olarak tanımlanır (Acehan, 2013). Çocuğa tokat atmak, vurmak, ısırmak, çimdiklemek, çocuğun vücuduna kızarıklık bırakacak herhangi bir davranışta bulunmanın yanı sıra çocuğu sarsmak, itmek gibi davranışlar fiziksel istismar olarak değerlendirilmektedir (Taner Y, Gökler B., 2004). Ayrıca çocuğa şiddet uygulanması gibi çocuğun uygulanan bir şiddet türüne tanıklık etmesi de fiziksel bir istismar olarak değerlendirilmektedir (Güler, 2002, s. 129). Çocuklara karşı gösterilen fiziksel ihmal/istismarın en çok gördüğümüz çeşidi olan "vurma, dayak atma, sarsma", ebeveynler tarafından çocuklarına karşı ceza biçimi olarak kullanılması sıklıkla karşımıza çıkmaktadır (Şenkal, 2013).

2.2.5. Duygusal İstismar

Duygusal istismarın, psikolojik istismar olarak da bilinmektedir (Korkmazlar-Oral, Engin ve Büyükyazıcı, 2010). Bakım verenin çocuğun ihtiyaç duyduğu uygun ve destekleyici ortamı sağlamayarak çocuğun ruhsal sağlığı ve gelişimini olumsuz etkileyen davranışlarda bulunmasıdır (Koç., vd., 2012). Duygusal istismar olarak görülen davranışlardan bazıları; küfretme, bağırma, aşağılama, tehdit etme, ayrım yapma, aşırı baskı-otorite kurma, bağımsızlık kazanmasını engellemedir. Duygusal istismar, yapılan çalışmalara göre en sık görülen istismar çeşitleri arasındadır (WHO, 2014).

2.2.6. Cinsel İstismar

Yetişkin bir bireyin, cinsel gelişim sürecinin tamamlanmamış olan ergen veya çocuğu kendi cinsel arzu ve gereksinimlerini gidermek veya karşılamak için zoraki güç kullanarak, tehdit ederek, kandırarak kullanmasına cinsel istismar denmektedir (Aktepe, 2009, s.97).

2.3. Ebeveyn Tutumu

Anne ve babalar, çocukları için sergiledikleri davranışlar, sundukları modeller ve aktardıkları değerler aracılığıyla onların kişilik gelişiminde belirleyici bir role sahiptirler (Yavuzer, 2016). Ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumlarının sağlıklı bir nitelik taşıması; büyük ölçüde anne ve babanın kendi iç dünyalarında dengeli, huzurlu ve kendileriyle uyumlu olmalarının yanı sıra, aralarındaki ilişkinin sevgi ve saygı temeline dayanmasıyla yakından ilişkilidir (Yavuzer, 2001). Young ve arkadaşlarına (2009) göre ise, bireyin çocukluk döneminde temel gereksinimlerinin anne ve babası tarafından uygun biçimde karşılanması; ilerleyen yaşamında sağlıklı ilişkiler kurabilmesi, sosyal uyum sağlayabilmesi ve ruhsal açıdan sağlıklı bir yapıya sahip olmasında belirleyici bir etken olarak değerlendirilmektedir.

2.3.1. Ebeveyn Tutum Modelleri

2.3.1.1. Baumrind'in Ebeveynlik Tarzı

Baumrind (1966), ebeveynlerin tutumlarını ebeveynlik tarzı kavramı altında incelemiş ve çok boyutlu bir yapı olarak tanımlamıştır. Bu yapının, ebeveyn sıcaklığı, reddedilme, yapı, kaos, özerklik desteği, zorlama, talepkârlık ve sorumluluk gibi çeşitli yapıları içerdiğini öne sürmüştür. Baumrind'in yaklaşımına göre, ebeveynlik tarzları bu farklı boyutların bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Baumrind (1971), ebeveyn tutumlarını ebeveynin kontrolcülüğü, iletişim stilleri, olgunluk talebi ve bakım verme becerisi olmak üzere dört boyut üzerinden açıklamıştır ve sonraki süreçte baskıcı/otoriter, aşırı hoşgörülü/ izin verici ve demokratik ebeveyn biçimi olmak üzere üç tutumdan bahsetmiştir.

2.3.1.1.1. Darling ve Steinberg Birleştirilmiş Modeli

Ebeveynlerin çocuklarına karşı davranışları ve yetiştirme tutumu, çocuğa yöneltilen beklenti/ihtiyaçlarını kapsanması olarak tanımlanmaktadır (Darling ve Steinberg, 1993; Güller vd., 2020) Bağlamsal ebeveynlik modelinde, Darling ve Steinberg ebeveynlik stillerini ve ebeveynlik uygulamalarını tanımlamış ve bu iki kavramın birbirinden ayrılması gerektiğini öne sürmüştür. Bu modele göre, ebeveynlik stilleri genel bağlam olarak tanımlanır ve kültürel farklılıkların etkisi altında olduğundan bahsedilir; ebeveynlik uygulamaları ise ebeveynin çocuğu yetiştirirken sergilediği davranışlar olarak tanımlanmıştır.

Darling ve Steinberg'in modelinde, ebeveynlik uygulamalarının ve tarzlarının ebeveynlerin kendi değerleri ve hedeflerinden etkilenerek oluştuğunu belirtmiş ve bu etmenlerin çocukların sosyalleşmeye açık olma süreçleri aracılığıyla gelişimleri üzerinde etkisi olduğundan bahsedilmiştir. Bu ifadeye benzer şekilde, Maccoby (1984) de yaptığı araştırmada, çocukların sosyalleşmesinde aile faktörünün en önemli etken olduğunu öne sürmüştür.

2.3.1.2. Maccoby ve Martin'in İki Boyutlu Bakış Açısı Modeli

Maccoby ve Mart'in (1983) modellerinde ebeveynlik tutumlarına bakıldığında iki tane temel boyut çerçevesinde ele almışlardır: duyarlılık/ilgi/kabul ve talepkârlık/kontrol. Bu iki boyutun kesişiminden ortaya çıkan dört ebeveynlik stili tanımlamışlardır. Ebeveynlerin duyarlılık göstermesi, çocuğun ihtiyaçlarına karşı duyarlı olmayı, destekleyici, önemseyici ve saygılı bir tutum sergilemek olarak ifade edilirken; talepkârlık, çocuğu kontrol altında tutma, çocuk üzerinde disiplini sağlama ve çocuktan yaşına uygun olmayan şekilde beklentilerde bulunma gibi davranışları kapsamaktadır. Duyarlı ebeveynlik tutumunun çocukların olumlu gelişimini desteklediği kabul edilirken, ebeveynlerin talepkâr tutumunun ise çocuk gelişimi üzerinde genellikle olumsuz etkilere yol açtığı belirtilmiştir (Maccoby ve Martin, 1983).

2.3.2. Ebeveyn Tutumları

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusundaki inanç, davranış, tutum ve beklentilerinin bütünü, ebeveyn tutumları olarak tanımlanır ve bu tutumlar, çocukların

sosyalleşme sürecini şekillendiren temel yapı olarak kabul edilir. (Kağıtçıbaşı, 2006). Temel olarak, ebeveynlerin tutumlarına bakıldığında; demokratik tutum, aşırı izin verici (aşırı hoşgörülü), aşırı koruyucu ve otoriter/baskıcı/katı ebeveyn tutumu olarak değerlendirilmektedir.

2.3.2.1. Demokratik Tutum

Demokratik ebeveyn tutumu, anne babanın çocuklarının fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını destekleyen davranışlar göstermesidir. Bu davranış içinde bulunan ebeveynler çocuklarına herhangi bir koşul beklemeden sevgi ve sıcaklık verirler. Çocuk ailesiyle sürekli etkileşim içindedir. Ev ortamı ciddi ve aynı zamanda kabul edici bir dir. Ebeveynlerin gösterdiği tutarlı ve destekleyici tutumlar sonucunda çocuk, güvenli sınırlar çerçevesinde hareket ederken, aynı zamanda kendi davranışlarının sorumluluğunu da üstlenmeyi öğrenmiş olacaktır (Sezer, 2010). Demokratik bir ebeveyn tutumu ile yetişen çocuklar, düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edebilen, yaşıtlarıyla sağlıklı iletişim kurabilen, ebeveynleriyle ortak bir noktada buluşabilen, akademik ve sosyal alanlarda daha başarılı ve yaşamdan keyif alan bireyler olurlar (Furnham ve Cheng, 2000).

2.3.2.2. İzin Verici (Aşırı Hoşgörülü) Tutum

İzin verici ebeveynlik tutumunda, çocuk ebeveynlerinden ilgi ve kabul görmesine karşın; sınır koyma, denetim sağlama ve davranışları yönlendirme konusunda belirgin bir yetersizlik söz konusudur (Sümer, Gündoğdu Aktürk ve Helvacı, 2010). Gevşek ya da tutarsız bir disiplin anlayışının hâkim olduğu bu yaklaşımda, çocuğun sergilediği uygun olmayan davranışların çoğu zaman dikkate alınmadığı belirtilmektedir (Robinson, Mandleco, Olsen ve Hart, 1995). İzin verici tutuma sahip aileler, çocuklarının istek ve davranışlarına karşı genellikle sürekli onaylayıcı ve destekleyici bir tutum sergilemektedirler. Ceza uygulamaktan kaçınan bu ebeveynlerin, bazı durumlarda aşırı hoşgörü nedeniyle çocuklarının gereksinimlerini yeterince yapılandıramadıkları ve dolaylı olarak ihmal edici davranışlar gösterebildikleri ifade edilmektedir (Baumrind, 1966). Bu ebeveynlik yaklaşımıyla yetişen çocuklarda ise benlik saygısında azalma ve başarıya yönelik motivasyonun düşük düzeyde olabildiği belirtilmektedir (Dursun, 2010).

2.3.2.3. Aşırı Koruyucu Tutum

Bu ebeveynlik yaklaşımında aileler çocuğa karşı aşırı koruyucu ve müdahaleci bir tutum sergilemekte, çocuk ise yoğun bir denetim altında yetişmektedir. Anne ve babaların çocuğa gereğinden fazla odaklanması, çocuğun pasif bir konumda kalmasına yol açabilmektedir. Bu tür bir ortamda yetişen çocukların; olaylar karşısında daha çok izleyici konumunda kaldıkları, karar verme süreçlerinde zorlandıkları, hedeflerine ulaşırken başkalarına bağımlı olma eğilimi gösterdikleri ve karşılaştıkları güçlüklerin başkaları tarafından çözülmesini bekleme davranışını geliştirdikleri belirtilmektedir (Alisinanoğlu, 2003). Bağımsız bir benlik yapısı oluşturmakta zorlanan çocukların, içinde bulundukları sosyal ortamlara uyum sağlamada güçlük yaşayabildikleri ve arkadaşlık ilişkilerinde çeşitli sorunlarla karşılaşabildikleri ifade edilmektedir. Aile ortamında kendi yeterliliklerini sergileme fırsatı bulamayan bireylerin ise yaşamları boyunca başarıya ulaşma konusunda çeşitli engellerle karşılaştıkları vurgulanmaktadır (Semerci, 2007, s. 54–67). Bunun yanı sıra, aşırı ilgi ve kontrol içeren ebeveynlik tutumunun; özellikle genç ebeveynlerde, tek ya da az çocuklu ailelerde ve sosyoekonomik düzeyi yüksek bireylerde daha yaygın olarak gözlendiği bildirilmektedir (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014; Gui ve Koropeckyj-Cox, 2016; Kwon vd., 2017).

2.3.2.4. Otoriter (Baskıcı) Tutum

Otoriter ebeveynlik tutumu, katı disiplin anlayışının ön planda olduğu bir ebeveyn yaklaşımını tanımlamaktadır. Bu tutumu benimseyen ebeveynler, çocuğun gereksinimlerini çoğunlukla kendi denetimleri altında karşılamayı tercih etmekte ve çocuktan koşulsuz itaat beklemektedirler. Bu durum, çocuğun benlik saygısı ve öz güven gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Otoriter ebeveyn tutumunun hâkim olduğu aile ortamlarında çocuklar, duygusal destek ve ilginin sınırlı olduğu bir atmosferde yetişmektedir (Sümer, Gündoğdu Aktürk ve Helvacı, 2010). Ayrıca bu ailelerde ebeveynler, çocukların davranış ve tutumlarını belirli katı standartlara, dini inançlara ya da üstün bir otorite anlayışına göre değerlendirme, denetleme ve yönlendirme eğilimindedirler (Baumrind, 1966).Otoriter ebeveyn tutumunun görüldüğü aile yapılarında hâkim olan korku kültürü, çocuğun sorgulama ve merak etme yetilerini zayıflatır. Bu tutumla büyüyen çocuklarda ise anksiyete ve otoriteye karşı gelme eğilimleri görülebilmektedir (Lamborn vd., 1991, s. 1049–1065).

2.3.3. Ebeveyn Tutumunu Etkileyen Faktörler

Ebeveyn tutumları, kültürel ve toplumsal farklılıklardan etkilenerek çeşitlilik göstermektedir. Anne-babaların ebeveynlik tutumları; ailedeki bireylerin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik durumunun akademik ve eğitim düzeyi, çocuğun doğum sırası, çocuğun yaşı, kardeş sayısı ve cinsiyeti ile çeşitli değişkenlerden etkilenebildiği görülmektedir. Bu durum, ebeveynlik tutumlarının değişken bir yapıya sahip olduğunu gösterir niteliktedir.

2.3.3.1. Ebeveynlerin Eğitim Durumu

Çeşitli araştırmalar, bireylerin eğitim düzeyinin ebeveynlik tarzları üzerinde önemli ölçüde etki sahibi olduğunu göstermiştir. Eğitim, bireylerin istenen davranışları sergileme kapasitesini artıran bir etken olup, anne-çocuk ilişkisi üzerinde önemli derecede etkisi olabilir. İlkokul mezunu ebeveynler ile yüksek eğitim seviyesine sahip ebeveynlerin farklı ebeveynlik yaklaşımlarını özümsedikleri gözlemlenmiştir (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2000). Eğitim düzeyi ile ilişkili olarak ekonomik zorluklar, çocukların bakım, fizyolojik ihtiyaçlar, ilgi ve sevgi alma süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

2.3.3.2. Çocuğun Yaşı Ve Doğum Sırası

Doğum sırası, ebeveynlerin çocuk yetiştirme tarzlarını etkileyen bir faktördür. İlk doğan çocuklar, ebeveynlerin çocuk bakımı konusundaki ilk deneyimlerini yaşadıkları dönemde büyürler. Bu çocukların daha fazla fiziksel şiddete maruz kalabildiği görülmüştür (Yörükoğlu, 2012). Öte yandan, sonradan doğan çocuklar ilk doğan çocuğa kıyasla daha hoşgörülü bir ebeveyn tutumuyla büyütülmüştür. Aile içerisinde ortanca olarak dünyaya gelen çocuklar ise ebeveynlerini otoriter/katı veya ilgisiz olarak algılama eğilimindedirler (Şanlı, 2007).

Ebeveyn ve bakım verenlerin, genellikle dünyaya ilk gelen çocuklarından daha çok ve yüksek beklentileri olduğunu; bu durumun daha denetleyici bir ebeveynlik tarzına neden olduğu görülmektedir. En son doğan çocuklarda ise ebeveynlerin beklentileri azaldıkça, daha kabul edici ve hoşgörülü bir yaklaşım benimsemektedirler. Ailenin küçük çocukları ebeveynleri tarafından genellikle daha fazla korunma ve sevgi ile büyütülürken, büyük çocukları kardeşlerine bakma sorumluluğu yüklenmektedir.

Küçük çocukların yaptıkları hatalar ise genellikle kazalar olarak kabul edilmektedir (Garip, 2010; Yörükoğlu, 2012).

2.3.3.3. Sosyo-Ekonomik Durum

Çocuğun aile yapı ve düzeni, sosyo-ekonomik ve kültür düzeyi, çocuğun erken dönem yaşantılarını, sosyal etkileşimlerini, duygusal, ilişkisel, bilişsel, fiziksel ve toplumsal açıdan gelişimi üzerinde önemli rol oynamaktadır (Yavuzer, 2003). Çalışmalar, sosyo-ekonomik yapının çocuğun eğitim hayatını da etkilemesi ile sosyo-ekonomik yapıları daha yüksek olan öğrencilerin akademik alanda başarı seviyelerinin daha yüksek olduğunu; ekonomik düzeyi daha düşük ailelerde ise çocukların akademik başarılarının düşük olmasının daha çok risk altında olduğunu göstermektedir (Şirin, 2005).

2.3.3.4. Çocuğun Cinsiyeti

Anne ve babalar, bekledikleri ve istedikleri cinsiyete sahip çocuklarına karşı daha olumlu davranış gösterme eğilimindedirler (Hortaçsu, 2012). Babalar kız ve erkek çocuklarına yönelik davranışları farklılık gösterebilmektedir. (Çağdaş ve Seçer, 2011) Cinsiyet rollerini, babalar annelere kıyasla daha fazla önemsemektedirler. Kız çocuklarına karşı daha şefkatli ve koruyucu davranışlar sergilenirken; erkek çocuklarına ise güç, dayanıklılık, atiklik ve hareketli oyunlar gibi özellikler atfedilmekte ve bu doğrultuda davranışlar geliştirilme eğilimindedirler.

2.3.3.5. Ebeveyn Tutumu ve beden imajı

Anne ve babaların tutumları, çocukların benlik kavramının gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Aile yaklaşımı, bireyin beden imajı, ego bütünlüğü ve kişiliğin oluşması açısından önemli bir etkiye sahiptir. Ebeveynlerin tutumları, davranış biçimleri ve içinde bulundukları sosyolojik etkenler, bireyin beden imajının oluşum sürecini doğrudan etkilemektedir (Yılmaz, 2009, s. 8–10). Ebeveynlerin bireyin eşi ve benzeri olmadığını içtenlikle kabul etmeleri bireyin kendisini kabul etmesini sağlar (Kara ve Eryılmaz, 2018). Bireye yapılan olumsuz yorumlar beden imajı memnuniyetsizliğine neden olurken yapılan olumlu yorumlarda pozitif yönde etki etmektedir (Selvi, 2018: 10-11).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde çalışmanın evreni, modeli, örneklemi, veri toplama araçları, etik kurul sonucu ve veri analizleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Hipotezleri oluşturabilmek için literatür çalışmaları yapılmış olup elde edilen hipotezler, medikal estetik uygulamalarına başvuran kadınların beden memnuniyeti düzeyleri üzerinde çocukluk çağı travmaları ile algılanan ebeveyn tutumlarının rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda alanyazındaki çalışmalar değerlendirilmiş ve kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Ebeveyn Tutum Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği ve Çocukluk Travması Anketi (CTQ-33) kullanılmıştır. Her üç ölçek, araştırmanın amacına uygun olarak belirlenmiş ve geçerlik ile güvenirlik çalışmaları tamamlanmış ölçeklerdir. Araştırma nicel bir desende yürütülmüş ve kesitsel tarama modeli temel alınmıştır. Araştırmanın örneklemi, medikal estetik işlemler yaptıran ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 406 kadından oluşmaktadır. Katılımcılar kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve çalışmaya katılım, etik kurallar çerçevesinde tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Araştırma sırasında kullanılan ölçekler, çevrim içi anket formu yoluyla uygulanmıştır. Ölçeklerin öncesinde katılımcılar Bilgilendirilmiş Onam Formunu okuyup onaylamış ve Demografik Bilgi Formu'nu cevaplamıştır. Araştırma kapsamında toplanmış olan diğer demografik bilgiler (katılımcıların yaşı, eğitim durumu, medeni hali, daha önce yaptırdıkları estetik işlemler gibi) analizlerde kontrol değişkeni olarak kullanılmıştır. Bu sayede, ebeveyn tutumlarının ve beden memnuniyeti düzeylerinin etkisi, diğer değişkenlerden bağımsız bir şekilde değerlendirilebilmiştir. Bu veriler, SPSS programında analiz edilmiş ve elde edilen sonuçlarla, beden memnuniyeti düzeylerini etkileyen faktörler incelenmiştir. Araştırmanın veri analizi sürecinde, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi, çoklu doğrusal regresyon analizi, Bağımsız Örneklem t-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar, ebeveyn tutumlarının ve beden

memnuniyetinin birbirleriyle ilişkisini, çocukluk çağı travmaları bağlamında daha iyi anlamamızı sağlamaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu tez çalışmasının evreni Türkiye'de yaşayan ve estetik operasyon geçirmiş olan kadın bireylerden oluşmaktadır. Katılımcı sayısı 406 olmakla birlikte psikiyatrik tanısı almış katılımcı bulunmadığı için örneklemin tamamı çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların yaşları incelendiğinde, yaş ortalaması 35.12 olup yaşları 18 ile 64 arasında değişmektedir. Çalışmada veriler, katılımcıların gönüllülük temelinde çevrimiçi anketleri yanıtlaması yoluyla toplanmıştır. Ancak bu yöntem, yalnızca internet erişimi bulunan bireyleri kapsadığından, elde edilen örneklemin araştırma evrenini tam anlamıyla yansıtma konusunda sınırlılıklar barındırabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu

Bu araştırmada katılımcıların demografik özelliklerini değerlendirmek amacıyla sosyodemografik bilgi formu kullanılmıştır. Bu form aracılığıyla katılımcıların yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu, gelir düzeyi, psikiyatrik tanısı olup olmadığı, estetik operasyon yaptırma nedeni, estetik operasyon geçirmekten memnun olup olmadığı ve estetik operasyondan sonra fiziksel olarak kendini nasıl değerlendirdiği bilgileri elde edilmiştir.

3.3.2. Çocukluk Travması Anketi

Bu araştırmada, çocukluk çağı travmalarını değerlendirmek amacıyla "Çocukluk Travması Anketi (CTQ-33)" kullanılacaktır. Bu anket, çocukluk döneminde yaşanan travmatik deneyimlerin kapsamlı bir şekilde incelenmesine olanak tanır ve bireylerin psikolojik sağlıkları üzerindeki etkilerini değerlendirmeye yardımcı olmaktadır. Ayrıca, ankette "aşırı koruma" ve "aşırı kontrol" gibi ek faktörlerin de yer alması, araştırmanın derinliğini artıracak ve bu unsurların beden memnuniyeti üzerindeki olası etkilerini daha iyi anlamaya yardımcı olacaktır. Bu bağlamda, CTQ-33'ün kullanımı, araştırmanın temel veri toplama aracı olarak önemli bir rol oynayacaktır. Ölçekte 33 yer almaktadır ve duygusal istismar, cinsel istismar, aşırı kontrol ve koruma, fiziksel

istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal olmak üzere 6 bölümden oluşmaktadır (Şar vd., 2021).

3.3.3. Ebeveyn Tutum Ölçeği

Ebeveyn Tutum Ölçeği, ebeveynlerin farklı tutumlarının bireyler üzerindeki etkilerini değerlendirmek için kapsamlı bir araç sunmaktadır. Ölçekten elde edilen puanlar, ebeveyn tutumlarının otoriterlik, demokratiklik ve aşırı koruyuculuk gibi boyutlarda değerlendirilmesini sağlayacaktır. 42 maddeden oluşan ölçek 4 alt boyuta sahiptir: Demokratik, otoriter, izin verici ve aşırı koyucu. Şendil arkadaşlarının (2023), geliştirdiği ölçek geçerli ve güvenilir olarak alan yazında kullanılmaktadır.

3.3.4. Beden Memnuniyeti Ölçeği

Beden Memnuniyeti Ölçeği ise bireylerin fiziksel görünümüne dair algıları ve bu algılarla ilgili duygusal memnuniyetlerini değerlendirmeye yönelik kapsamlı bir ölçüm sunmaktadır. Beden memnuniyeti düzeyi ve beden imajına yatırım olmak üzere 2 faktör yapısına sahip olan ölçek Avalos arkadaşları (2005) tarafından geliştirilmiş olup Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışmaları da yapılmıştır (Bakalım ve Taşdelen, 2016)

3.4. Etik Kurul Kararı

Bu tez çalışması İstanbul Gelişim Üniversitesi Etik Kurul'una sunulmuş olup 14.03.2024 tarihli 2025-06 numaralı toplantıda 2*25-06-63 karar numarası ile etik onayını almıştır. Tez çalışması etik kurallar çerçevesinde yürütülmüştür.

3.5. Araştırmanın İstatistiksel Analizi

Çalışmada gerçekleştirilen istatistiki analizler IBM SPSS Statistics 27 yazılımı ile yürütülmüştür. Parametrik test varsayımlarının sağlandığı durumlarda, değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Bu yöntem, iki sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkinin yönünü ve büyüklüğünü değerlendirmek için yaygın biçimde kullanılmaktadır (Field, 2018). Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki yordayıcı etkilerini değerlendirmek amacıyla ise Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, birden fazla bağımsız değişkenin aynı model içerisinde eşzamanlı olarak

değerlendirilmesine imkân tanımaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2019). Ayrıca, katılımcıların demografik değişkenleri açısından ölçek puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Örneklemler t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İki grup arasındaki karşılaştırmalarda t-testi uygulanırken, üç ve üzeri grupların karşılaştırılmasında ANOVA yöntemi tercih edilmiştir (Pallant, 2020). Tüm istatistiksel değerlendirmeler %95 güven aralığında gerçekleştirilmiş ve anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak belirlenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgilerinin Dağılımı

		n	%
Yaş $\bar{X}$±SS (Min-Maks)		35.12±10.21 (18-64)	
Cinsiyet	Kadın	406	100.0
Eğitim Durumu	Lise	125	30.8
	Lisans	230	56.7
	Lisansüstü	51	12.6
Gelir Düzeyi	Düşük	87	21.4
	Orta	262	64.5
	Yüksek	57	14.0
Psikiyatrik Tanı	Hayır	406	100.0
Estetik Operasyon Yaptırma Nedeniniz	Kendi isteğimle	372	91.6
	Sağlık problemi nedeniyle zorunlu olarak	34	8.4
Estetik operasyon olmaktan memnun musunuz?	Evet	300	73.9
	Hayır	106	26.1
Estetik Operasyon Sonrasında Kendinizi Fiziksel Olarak Nasıl Buluyorsunuz	Operasyon öncesine göre daha kötü	78	19.2
	Operasyon öncesi ile aynı	242	59.6
	Operasyon öncesine göre daha iyi	86	21.2
	Total	406	100

Yukarıdaki verilere göre, katılımcıların yaşları incelendiğinde, yaş ortalamasının 35.12 (SS = 10.21) olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaşları 18 ile 64 arasında değişmektedir. Katılımcıların tamamı kadındır %100 (n = 406). Eğitim düzeylerine bakıldığında %30.8'i (n = 125) lise, %56.7'si (n = 230) lisans ve %12.6'sı (n = 51) lisansüstü mezunudur. Gelir düzeyi bakımından, katılımcıların %21.4'ü (n = 87) düşük gelir grubunda, %64.5'i (n = 262) orta gelir grubunda ve %14.0'ı (n = 57) yüksek gelir grubunda yer almaktadır. Katılımcıların hiçbirinde psikiyatrik tanı bulunmamaktadır (%100, n = 406).

Estetik operasyon yaptırma nedenlerine bakıldığında, büyük çoğunluğun işlemi kendi isteğiyle yaptırdığı %91.6 (n = 372), daha az bir kısmın ise sağlık problemi nedeniyle zorunlu olarak operasyon geçirdiği %8.4 (n = 34) görülmektedir.

Katılımcıların %73.9'u (n = 300) estetik operasyondan memnun olduğunu, %26.1'i (n = 106) ise memnun olmadığını belirtmiştir.

Operasyon sonrası fiziksel algılarına yönelik değerlendirmede, katılımcıların %21.2'si (n = 86) operasyon öncesine göre kendilerini daha iyi hissettiğini, %59.6'sı (n = 242) aynı kaldığını, %19.2'si (n = 78) ise kendilerini daha kötü hissettiğini ifade etmiştir.

Tablo 2. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeğine Ait Betimsel İstatistiklerin ve Basıklık, Çarpıklık, Cronbach Alpha Katsayılarının Değerlendirilmesi

	n	Min	Maks	$\bar{X}$	SS	Basıklık	Çarpıklık
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	406	30	109	53.07	17.28	0.92	1.12
Duygusal İstismar	405	5	22	8.69	3.98	1.84	1.51
Fiziksel İstismar	406	5	18	7.62	3.45	1.38	1.52
Fiziksel İhmal	406	5	19	7.31	3.26	1.50	1.51
Duygusal İhmal	406	5	25	11.40	4.66	-0.14	0.63
Cinsel İstismar	406	5	17	7.51	2.52	1.09	1.09
Aşırı Koruma/Kontrol	406	5	25	10.51	4.15	1.28	1.12
Demokratik Ebeveyn Tutumu	406	39	85	72.12	9.12	0.73	-1.08
Otoriter Ebeveyn Tutumu	406	11	49	21.11	6.94	1.16	1.01
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	406	12	44	31.16	6.17	-0.04	-0.39
İzin Verici Ebeveyn Tutumu	406	10	41	20.72	5.71	1.25	0.84
Beden Memnuniyeti Ölçeği	406	9	45	21.17	10.50	-0.89	0.69
Genel Beden Memnuniyeti	406	7	35	16.42	8.17	-0.83	0.72
Beden İmajına Yatırım	406	2	10	4.75	2.65	-0.76	0.70

Yukarıdaki verilere göre, katılımcıların Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalaması $\bar{X}$ = 53.07 (*SS* = 17.28) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından Duygusal İstismar ($\bar{X}$ = 8.69, *SS* = 3.98), Fiziksel İstismar($\bar{X}$ = 7.62, *SS* = 3.45), Fiziksel İhmal ($\bar{X}$ = 7.31, *SS* = 3.26), Duygusal İhmal ($\bar{X}$ = 11.40, *SS* = 4.66), Cinsel İstismar ($\bar{X}$ = 7.51, *SS* = 2.52) ve Aşırı Koruma/Kontrol ($\bar{X}$ = 10.51, *SS* = 4.15) puanları da hesaplanmıştır. Bu boyutlara ilişkin çarpıklık değerleri 0.63 ile 1.52, basıklık değerleri ise −0.14 ile 1.84 arasında değişmekte olup, tüm değerlerin ±2 aralığında kalması puan dağılımlarının normal dağılıma yeterli düzeyde yakın olduğunu göstermektedir.

Ebeveyn Tutumları Ölçeği alt boyutlarına ilişkin olarak; Demokratik Ebeveyn Tutumu ($\bar{X}$ = 72.12, *SS* = 9.12), Otoriter Ebeveyn Tutumu ($\bar{X}$ = 21.11, *SS* = 6.94), Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu ($\bar{X}$ = 31.16, *SS* = 6.17) ve İzin Verici Ebeveyn Tutumu ($\bar{X}$ = 20.72, *SS* = 5.71) puanlarının dağılımları da normal dağılım varsayımını

karşılamaktadır. İlgili alt boyutlara ait çarpıklık ve basıklık değerleri −1.08 ile 1.25 aralığında değişmektedir.

Beden Memnuniyeti Ölçeği genel puan ortalaması $\bar{X}$ = 21.17 (*SS* = 10.50) olarak belirlenmiştir. Alt boyutlara ilişkin olarak, Genel Beden Memnuniyeti puanı $\bar{X}$ = 16.42 (*SS* = 8.17), Beden İmajına Yatırım puanı ise $\bar{X}$ = 4.75 (*SS* = 2.65) olarak hesaplanmıştır. Bu ölçeğe ait tüm dağılımlarda çarpıklık ve basıklık değerlerinin ±2 aralığında kalması (Hahs-Vaughn ve Lomax, 2020), verilerin parametrik analizler için uygun olduğunu göstermektedir.

4.1. Korelasyon Analizi Bulguları

Tablo 3. Değişkenlerin Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1-Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	1													
2Duygusal İstismar	.85**	1												
3-Fiziksel İstismar	.92**	.83**	1											
4-Fiziksel İhmal	.64**	.34**	.52**	1										
5-Duygusal İhmal	.88**	.65**	.74**	3**	1									
6-Cinsel İstismar	.64**	.52**	.62**	5**	.42**	1								
7-Aşırı Koruma/Kontrol	.70**	.56**	.61**	5**	.46**	.39**	1							
8-Demokratik Ebeveyn Tutumu	-.38**	-.38**	-.41**	8*	-.31**	-.23**	-.23**	1						
9-Otoriter Ebeveyn Tutumu	.39**	.37**	.38**	2**	.32**	.26**	.27**	-.50**	1					
10-Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	.19**	.11*	.13**	5**	.21**	.14**	.13**	.17**	.10*	1				
11-İzin Verici Ebeveyn Tutumu	.20**	.19**	.16**	1*	.16**	.15**	.14**	-0.04	.22**	.33**	1			
12-Beden Memnuniyeti Ölçeği	-.35**	-.24**	-.28**	7*	-.33**	-.26**	-.32**	.21**	-.27**	-.22**	-.16**	1		
13-Genel Beden Memnuniyeti	-.35**	-.25**	-.29**	6*	-.34**	-.26**	-.33**	.21**	-.27**	-.22**	-.15**	.99**	1	
14-Beden İmajına Yatırım	-.29**	-.18**	-.22**	7*	-.28**	-.24**	-.24**	.20**	-.22**	-.21**	-.18**	.91**	.84**	1

**p<0.01, *p<0.05 Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Yapılan analizler sonucunda, Demokratik Ebeveyn Tutumu, Çocukluk Çağı Travmaları ($r = -.38$, $p < .01$), Duygusal İstismar ($r = -.38$, $p < .01$), Fiziksel İstismar ($r = -.41$, $p < .01$), Fiziksel İhmal ($r = -.18$, $p < .01$), Duygusal İhmal ($r = -.31$, $p <$

.01), Cinsel İstismar ($r = -.23$, $p < .01$) ve Aşırı Koruma/Kontrol ($r = -.23$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

Otoriter Ebeveyn Tutumu, Çocukluk Çağı Travmaları ($r = .39$, $p < .01$), Duygusal İstismar ($r = .37$, $p < .01$), Fiziksel İstismar ($r = .38$, $p < .01$), Fiziksel İhmal ($r = .22$, $p < .01$), Duygusal İhmal ($r = .32$, $p < .01$), Cinsel İstismar ($r = .26$, $p < .01$) ve Aşırı Koruma/Kontrol ($r = .27$, $p < .01$) ile pozitif yönlü, düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu, Çocukluk Çağı Travmaları ($r = .19$, $p < .01$), Duygusal İstismar ($r = .11$, $p < .05$), Fiziksel İstismar ($r = .13$, $p < .01$), Fiziksel İhmal ($r = .15$, $p < .01$), Duygusal İhmal ($r = .21$, $p < .01$), Cinsel İstismar ($r = .14$, $p < .01$) ve Aşırı Koruma/Kontrol ($r = .13$, $p < .01$) ile pozitif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler sergilemektedir.

İzin Verici Ebeveyn Tutumu, Çocukluk Çağı Travmaları ($r = .20$, $p < .01$), Duygusal İstismar ($r = .19$, $p < .01$), Fiziksel İstismar ($r = .16$, $p < .01$), Fiziksel İhmal ($r = .11$, $p < .05$), Duygusal İhmal ($r = .16$, $p < .01$), Cinsel İstismar ($r = .15$, $p < .01$) ve Aşırı Koruma/Kontrol ($r = .14$, $p < .01$) ile pozitif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.35$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.35$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.29$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

Duygusal İstismar , Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.24$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.25$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.18$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkilidir.

Fiziksel İstismar , Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.28$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.29$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.22$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

Fiziksel İhmal, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.17$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.16$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.17$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkilidir.

Duygusal İhmal, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.33$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.34$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.28$, $p < .01$) ile negatif yönlü, orta düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

Cinsel İstismar , Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.26$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.26$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.24$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkilidir.

Aşırı Koruma/Kontrol, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.32$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.33$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.24$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

Demokratik Ebeveyn Tutumu, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = .21$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = .21$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = .20$, $p < .01$) ile pozitif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler sergilemektedir.

Otoriter Ebeveyn Tutumu, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.27$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.27$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.22$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkilidir.

Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.22$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.22$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.21$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler göstermektedir.

İzin Verici Ebeveyn Tutumu, Beden Memnuniyeti Ölçeği ($r = -.16$, $p < .01$), Genel Beden Memnuniyeti ($r = -.15$, $p < .01$) ve Beden İmajına Yatırım ($r = -.18$, $p < .01$) ile negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler sergilemektedir.

4.2. Regresyon Analizi Bulguları

Tablo 4. Ebeveyn Tutumları ve Çocukluk Çağı Travmalarının Beden Memnuniyetini Yordamasına İlişkin Bulgular

						%95 GA	
Değişkenler	B	SH	β	t	p	Alt Sınır	Üst Sınır
(Sabit)	33.80	5.83		5.80	<.001***	22.34	45.25
Demokratik Ebeveyn Tutumu	0.14	0.07	0.12	2.09	0.038*	0.01	0.26
Otoriter Ebeveyn Tutumu	-0.16	0.08	-0.11	-1.99	0.048*	-0.33	0.00
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	-0.26	0.09	-0.15	-3.04	0.002**	-0.43	-0.09
İzin Verici Ebeveyn Tutumu	-0.07	0.09	-0.04	-0.74	0.458	-0.24	0.11
Duygusal İstismar	0.32	0.23	0.12	1.42	0.158	-0.12	0.76
Fiziksel İstismar	0.34	0.32	0.11	1.05	0.292	-0.29	0.97
Fiziksel İhmal	0.32	0.23	0.10	1.36	0.174	-0.14	0.78
Duygusal İhmal	-0.71	0.20	-0.32	-3.55	<.001***	-1.11	-0.32
Cinsel İstismar	-0.53	0.24	-0.13	-2.22	0.027*	-1.00	-0.06
Aşırı Koruma/Kontrol	-0.48	0.15	-0.19	-3.22	0.001**	-0.78	-0.19
$R=.21$ $R^2=.19$ $F_{(10.394)}=10.69$ $p<.001$***							

***p<.001, **p<.01, *p<.05; Not, GA: Güven Aralığı

Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda, ebeveyn tutumları ve çocukluk çağı travmalarının beden memnuniyetini anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır ($F(10,394)=10.69$, $p<.001$). Modelin açıklayıcılığı %19'dur ($R^2=.19$). Regresyon katsayıları incelendiğinde, demokratik ebeveyn tutumunun beden memnuniyetini pozitif yönde anlamlı bir biçimde yordadığı görülmüştür ($B=0.14$, $\beta=0.12$, $p=.038$). Buna karşın, otoriter ebeveyn tutumu ($B=-0.16$, $\beta=-0.11$, $p=.048$) ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ($B=-0.26$, $\beta=-0.15$, $p=.002$), beden memnuniyetini negatif yönde anlamlı olarak yordamaktadır. İzin verici ebeveyn tutumunun ise anlamlı bir yordayıcı olmadığı belirlenmiştir ($p=.458$).

Çocukluk çağı travmaları kapsamında değerlendirilen değişkenlerden duygusal ihmal ($B=-0.71$, $\beta=-0.32$, $p<.001$), cinsel istismar ($B=-0.53$, $\beta=-0.13$, $p=.027$) ve aşırı

koruma/kontrol (B=-0.48, β=-0.19, p=.001), beden memnuniyetini anlamlı ve negatif yönde yordamaktadır. Duygusal istismar , fiziksel istismar ve fiziksel ihmalin ise beden memnuniyeti üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır (p>.05). Bu bulgular, hem ebeveyn tutumlarının hem de çocukluk dönemine ait olumsuz yaşantıların bireylerin beden memnuniyeti üzerinde önemli rol oynadığını ortaya koymaktadır.

4.3. Karşılaştırma Analizi Bulguları

Tablo 5. Estetik Operasyon Yaptırma Nedenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Kendi İsteği ile (n=372)		**Sağlık Problemleri Nedeniyle Zorunlu Olarak (n=34)**				
	X̄	**SS**	**X̄**	**SS**	**t**	**Sd**	**p**
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	52.81	16.53	55.88	24.18	-0.73	35.874	0.473
Duygusal İstismar	8.66	3.88	9.00	5.03	-0.38	36.679	0.704
Fiziksel İstismar	7.54	3.32	8.44	4.69	-1.09	36.083	0.282
Fiziksel İhmal	7.23	3.14	8.15	4.27	-1.22	36.338	0.232
Duygusal İhmal	11.33	4.56	12.18	5.65	-0.85	37.028	0.402
Cinsel İstismar	7.49	2.49	7.76	2.85	-0.61	404	0.543
Aşırı Koruma/Kontrol	10.53	4.06	10.35	5.05	0.24	404	0.812
Demokratik Ebeveyn Tutumu	72.28	8.95	70.38	10.78	1.16	404	0.245
Otoriter Ebeveyn Tutumu	21.02	6.81	22.12	8.30	-0.75	37.169	0.459
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	31.27	6.03	29.94	7.51	1.20	404	0.230
İzin Verici Ebeveyn Tutumu	20.81	5.56	19.79	7.17	0.99	404	0.323
Beden Memnuniyeti Ölçeği	20.88	9.95	24.35	15.11	-1.31	35.663	0.198
Genel Beden Memnuniyeti	16.21	7.77	18.79	11.59	-1.28	35.762	0.210
Beden İmajına Yatırım	4.68	2.54	5.56	3.61	-1.39	36.052	0.172

***p < .001, **p < .01, *p < .05. Kullanılan Test: Bağımsız Örneklemler T-Testi

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği *(t(35.874)=−0.73, p=.473),* Duygusal İstismar *(t(36.679)=−0.38, p=.704),* Fiziksel İstismar *(t(36.083)=−1.09, p=.282),* Fiziksel İhmal *(t(36.338)=−1.22, p=.232),* Duygusal İhmal *(t(37.028)=−0.85, p=.402),* Cinsel İstismar *(t(404)=−0.61, p=.543),* Aşırı Koruma/Kontrol *(t(404)=0.24, p=.812),* Demokratik Ebeveyn Tutumu *(t(404)=1.16, p=.245),* Otoriter Ebeveyn Tutumu *(t(37.169)=−0.75, p=.459),* Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu *(t(404)=1.20, p=.230),* İzin Verici Ebeveyn Tutumu *(t(404)=0.99, p=.323),* Beden Memnuniyeti Ölçeği *(t(35.663)=−1.31, p=.198),* Genel Beden Memnuniyeti *(t(35.762)=−1.28, p=.210)* ve Beden İmajına Yatırım *(t(36.052)=−1.39, p=.172)* değişkenlerinde estetik operasyonu kendi isteğiyle yaptıran bireyler ile sağlık problemleri nedeniyle zorunlu olarak yaptıran bireyler arasında anlamlı düzeyde fark saptanmamıştır.

Tablo 6. Estetik Operasyon Olmaktan Memnun Olma Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Evet (n=300)		**Hayır (n=106)**				
	X̄	**SS**	**X̄**	**SS**	**t**	**Sd**	**p**
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	53.62	18.01	51.51	14.99	1.08	404	0.281
Duygusal İstismar	8.69	3.99	8.69	3.97	0.00	403	0.999
Fiziksel İstismar	7.71	3.53	7.35	3.23	0.93	404	0.351
Fiziksel İhmal	7.60	3.53	6.50	2.14	3.77	304.065	<.001***
Duygusal İhmal	11.66	4.88	10.68	3.90	2.07	228.859	0.039*
Cinsel İstismar	7.46	2.50	7.67	2.59	-0.75	404	0.455
Aşırı Koruma/Kontrol	10.48	4.15	10.62	4.16	-0.31	404	0.756
Demokratik Ebeveyn Tutumu	71.75	9.49	73.18	7.93	-1.39	404	0.166
Otoriter Ebeveyn Tutumu	21.08	7.14	21.21	6.37	-0.17	404	0.868
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	31.13	6.38	31.23	5.55	-0.13	404	0.894
İzin Verici Ebeveyn Tutumu	20.68	5.94	20.84	5.01	-0.25	404	0.805
Beden Memnuniyeti Ölçeği	22.05	10.86	18.71	9.02	3.10	219.791	0.002**
Genel Beden Memnuniyeti	17.11	8.43	14.48	7.05	3.13	218.300	0.002**
Beden İmajına Yatırım	4.94	2.74	4.23	2.32	2.58	215.485	0.011*

***p < .001, **p < .01, *p < .05. Kullanılan Test: Bağımsız Örneklemler T-Testi

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda, Fiziksel İhmal puanlarında estetik operasyon olmaktan memnun olduğunu belirten bireylerin ortalaması ($\bar{X}$=7.60, SS=3.53), memnun olmayan bireylere kıyasla ($\bar{X}$=6.50, SS=2.14) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (t(304.065)=3.77, p<.001).

Duygusal İhmal puanlarında memnun olduğunu ifade eden bireylerin ortalaması ($\bar{X}$=11.66, SS=4.88), memnun olmayan bireylere göre ($\bar{X}$=10.68, SS=3.90) anlamlı şekilde daha yüksektir (t(228.859)=2.07, p=.039).

Beden Memnuniyeti Ölçeği puanlarında da memnun olan bireyler ($\bar{X}$=22.05, SS=10.86), memnun olmayan bireylerden ($\bar{X}$=18.71, SS=9.02) anlamlı düzeyde daha yüksek puan almıştır (t(219.791)=3.10, p=.002).

Benzer şekilde, Genel Beden Memnuniyeti puanlarında memnun bireylerin ortalaması ($\bar{X}$=17.11, SS=8.43), memnun olmayan bireylere göre ($\bar{X}$=14.48, SS=7.05) anlamlı olarak daha yüksektir (t(218.300)=3.13, p=.002).

Ayrıca, Beden İmajına Yatırım puanlarında da memnun olan bireylerin ortalaması *($\bar{X}$=4.94, SS=2.74),* memnun olmayan bireylere kıyasla *($\bar{X}$=4.23, SS=2.32)* anlamlı düzeyde daha yüksektir *(t(215.485)=2.58, p=.011).*

Buna karşılık, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği *(t(404)=1.08, p=.281),* Duygusal İstismar *(t(403)=0.00, p=.999),* Fiziksel İstismar *(t(404)=0.93, p=.351),* Cinsel İstismar *(t(404)=−0.75, p=.455),* Aşırı Koruma/Kontrol *(t(404)=−0.31, p=.756),* Demokratik Ebeveyn Tutumu *(t(404)=−1.39, p=.166),* Otoriter Ebeveyn Tutumu *(t(404)=−0.17, p=.868),* Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu *(t(404)=−0.13, p=.894)* ve İzin Verici Ebeveyn Tutumu *(t(404)=−0.25, p=.805)* değişkenlerinde gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Tablo 7. Eğitim Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Eğitim Durumu								
	Lise[1] (n=125)		**Lisans[2] (n=230)**		**Lisansüstü[3] (n=51)**				
	$\bar{X}$	***SS***	***$\bar{X}$***	***SS***	***$\bar{X}$***	***SS***	**F(2,403)**	**p**	**Post-Hoc**
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	60.62	21.98	50.53	13.54	45.96	12.53	20.53	<.001***	1>2,3[b]
Duygusal İstismar	10.98	5.11	7.71	2.80	7.55	3.07	34.39	<.001***	1>2,3[b]
Fiziksel İstismar	9.18	4.34	7.10	2.83	6.12	1.84	22.40	<.001***	1>2,3[b] 2>3[b]
Fiziksel İhmal	7.75	3.76	7.20	3.08	6.75	2.56	2.07	0.127	-
Duygusal İhmal	12.90	5.40	11.09	4.12	9.14	3.79	13.79	<.001***	1>2,3[b] 2>3[b]
Cinsel İstismar	8.21	3.06	7.08	2.22	7.75	1.92	8.62	<.001***	1>2[b]
Aşırı Koruma/Kontrol	11.56	4.38	10.36	4.10	8.67	2.89	9.60	<.001***	1>2,3[b] 2>3[b]
Demokratik Ebeveyn Tutumu	69.67	11.01	73.32	7.94	72.75	7.87	6.80	0.001**	2>1[b]
Otoriter Ebeveyn Tutumu	22.91	7.78	20.61	6.58	18.94	5.30	7.52	0.001**	1>2,3[b]
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	31.58	5.73	31.24	6.09	29.75	7.36	1.66	0.191	-

İzin Verici Ebeveyn Tutumu	21.22	5.96	20.66	5.49	19.78	6.04	1.19	0.306	-
Beden Memnuniyeti Ölçeği	20.47	9.55	20.39	10.30	26.43	12.19	7.55	0.001**	3>1,2[b]
Genel Beden Memnuniyeti	15.94	7.49	15.78	7.97	20.51	9.52	7.55	0.001**	3>1,2[b]
Beden İmajına Yatırım	4.54	2.39	4.61	2.67	5.92	2.95	5.84	0.003**	3>1,2[b]

****p<.001, **p<.01, *p<.05 Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) a: Tukey Testi b: Games Howell Testi*

Elde edilen bulgular doğrultusunda, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarında eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmiştir *(F(2,403)=20.53, p<.001).* Games-Howell testi sonuçlarına göre, lise mezunlarının puanları *($\bar{X}$=60.62, SS=21.98),* lisans *($\bar{X}$=50.53, SS=13.54)* ve lisansüstü mezunlara *($\bar{X}$=45.96, SS=12.53)* kıyasla anlamlı şekilde daha yüksektir.

Duygusal İstismar puanlarında da anlamlı bir fark gözlenmiştir *(F(2,403)=34.39, p<.001);* Games-Howell analizine göre, lise mezunları *($\bar{X}$=10.98, SS=5.11),* lisans *($\bar{X}$=7.71, SS=2.80)* ve lisansüstü mezunlara *($\bar{X}$=7.55, SS=3.07)* kıyasla daha yüksek puanlara sahiptir.

Fiziksel İstismar puanlarında da eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır *(F(2,403)=22.40, p<.001);* Games-Howell analizine göre, lise mezunları *($\bar{X}$=9.18, SS=4.34),* lisans *($\bar{X}$=7.10, SS=2.83)* ve lisansüstü mezunlardan *($\bar{X}$=6.12, SS=1.84)* anlamlı şekilde daha yüksek puan almıştır. Ayrıca, lisans mezunlarının puanları da lisansüstü mezunlara kıyasla anlamlı şekilde daha yüksektir.

Duygusal İhmal alt boyutunda da anlamlı bir fark tespit edilmiştir *(F(2,403)=13.79, p<.001);* Games-Howell testi bulgularına göre, lise mezunları *($\bar{X}$=12.90, SS=5.40),* lisans *($\bar{X}$=11.09, SS=4.12)* ve lisansüstü mezunlara *($\bar{X}$=9.14, SS=3.79)* göre anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahiptir. Ayrıca, lisans mezunlarının puanları da lisansüstü mezunlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Cinsel İstismar puanlarında da eğitim düzeyine bağlı anlamlı fark bulunmuştur *(F(2,403)=8.62, p<.001);* Games-Howell analizine göre, lise mezunları *($\bar{X}$=8.21, SS=3.06),* lisans mezunlarına *($\bar{X}$=7.08, SS=2.22)* göre anlamlı derecede daha yüksek puan almıştır.

Aşırı Koruma/Kontrol puanlarında da anlamlı bir fark saptanmıştır *(F(2,403)=9.60, p<.001);* Games-Howell testine göre, lise mezunları *($\bar{X}$=11.56, SS=4.38),* lisans *($\bar{X}$=10.36, SS=4.10)* ve lisansüstü mezunlara *($\bar{X}$=8.67, SS=2.89)* göre

anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahiptir. Ayrıca, lisans mezunlarının puanları da lisansüstü mezunlara göre daha yüksektir.

Demokratik Ebeveyn Tutumu değişkeninde de anlamlı bir farklılık saptanmıştır *(F(2,403)=6.80, p=.001);* Games-Howell analizine göre, lisans mezunları *($\bar{X}$=73.32, SS=7.94),* lise mezunlarına *($\bar{X}$=69.67, SS=11.01)* göre anlamlı şekilde daha yüksek puanlara sahiptir.

Otoriter Ebeveyn Tutumu puanlarında da anlamlı fark bulunmuştur *(F(2,403)=7.52, p=.001);* Games-Howell testi bulgularına göre, lise mezunlarının puanları *($\bar{X}$=22.91, SS=7.78),* lisans *($\bar{X}$=20.61, SS=6.58)* ve lisansüstü mezunlara *($\bar{X}$=18.94, SS=5.30)* göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Beden Memnuniyeti Ölçeği puanlarında da eğitim düzeyine göre anlamlı fark tespit edilmiştir *(F(2,403)=7.55, p=.001);* Games-Howell testine göre, lisansüstü mezunlarının puanları *($\bar{X}$=26.43, SS=12.19),* lise *($\bar{X}$=20.47, SS=9.55)* ve lisans mezunlarına *($\bar{X}$=20.39, SS=10.30)* kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Genel Beden Memnuniyeti puanlarında da benzer bir fark bulunmuştur *(F(2,403)=7.55, p=.001);* Games-Howell analizi sonuçlarına göre, lisansüstü mezunları *($\bar{X}$=20.51, SS=9.52),* lise *($\bar{X}$=15.94, SS=7.49)* ve lisans mezunlarından *($\bar{X}$=15.78, SS=7.97)* anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahiptir.

Beden İmajına Yatırım puanlarında da anlamlı bir fark saptanmıştır *(F(2,403)=5.84, p=.003);* Games-Howell testi sonuçlarına göre, lisansüstü mezunlarının puanları *($\bar{X}$=5.92, SS=2.95),* lise *($\bar{X}$=4.54, SS=2.39)* ve lisans mezunlarına *($\bar{X}$=4.61, SS=2.67)* kıyasla anlamlı derecede daha yüksektir.

Diğer yandan, Fiziksel İhmal *(F(2,403)=2.07, p=.127),* Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu *(F(2,403)=1.66, p=.191)* ve İzin Verici Ebeveyn Tutumu *(F(2,403)=1.19, p=.306)* değişkenlerinde eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 8. Gelir Düzeyine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Gelir Düzeyi								
	Düşük[1] (n=87)		Orta[2] (n=262)		Yükek[3] (n=57)				
	$\bar{X}$	*SS*	$\bar{X}$	*SS*	$\bar{X}$	*SS*	F(2,402)	p	Post-Hoc
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	63.92	22.19	50.19	14.30	49.70	14.76	24.37	<.001***	1>2,3[b]
Duygusal İstismar	10.72	5.43	8.26	3.31	7.61	3.18	15.92	<.001***	1>2,3[b]
Fiziksel İstismar	10.05	4.46	6.98	2.89	6.82	2.27	31.56	<.001***	1>2,3[b]
Fiziksel İhmal	8.38	3.89	6.90	3.06	7.58	2.67	7.21	0.001**	1>2[b]
Duygusal İhmal	14.44	5.38	10.59	3.99	10.49	4.48	26.47	<.001***	1>2,3[b]
Cinsel İstismar	7.94	2.91	7.37	2.36	7.53	2.59	1.71	0.182	-
Aşırı Koruma/Kontrol	12.32	4.91	10.10	3.94	9.67	2.88	11.32	<.001***	1>2,3[b]
Demokratik Ebeveyn Tutumu	69.99	10.41	72.47	8.88	73.79	7.55	3.57	0.029*	3>1[b]
Otoriter Ebeveyn Tutumu	23.01	6.75	20.88	6.91	19.26	6.83	5.54	0.004**	1>2,3[a]
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	31.37	5.60	31.42	6.01	29.61	7.48	2.09	0.125	-
İzin Verici Ebeveyn Tutumu	20.70	5.03	20.87	5.76	20.07	6.46	0.46	0.632	-
Beden Memnuniyeti Ölçeği	18.14	9.60	21.00	10.15	26.60	11.46	11.87	<.001***	3>1,2[b] 2>1[b]
Genel Beden Memnuniyeti	13.95	7.40	16.33	7.90	20.63	8.97	12.19	<.001***	3>1,2[b] 2>1[b]
Beden İmajına Yatırım	4.18	2.57	4.68	2.61	5.96	2.67	8.34	<.001***	3>1,2[a]

***p<.001, **p<.01, *p<.05 Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) a: Tukey Testi b: Games Howell Testi

Elde edilen bulgular doğrultusunda, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarında gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmiştir (F(2,402)=24.37, p<.001). Games-Howell analizi sonuçlarına göre, düşük gelir grubunun puanları ($\bar{X}$=63.92, SS=22.19), orta ($\bar{X}$=50.19, SS=14.30) ve yüksek gelir grubuna ($\bar{X}$=49.70, SS=14.76) kıyasla anlamlı şekilde daha yüksektir.

Duygusal İstismar puanlarında da anlamlı bir fark gözlenmiştir (F(2,402)=15.92, p<.001); Games-Howell testi sonuçlarına göre, düşük gelir grubundakiler ($\bar{X}$=10.72, SS=5.43), orta ($\bar{X}$=8.26, SS=3.31) ve yüksek gelir grubundakilere ($\bar{X}$=7.61, SS=3.18) kıyasla daha yüksek puanlara sahiptir.

Fiziksel İstismar puanlarında da gelir düzeyine göre anlamlı bir fark bulunmuştur (F(2,402)=31.56, p<.001); Games-Howell analizine göre, düşük gelir grubunun puanları ($\bar{X}$=10.05, SS=4.46), orta ($\bar{X}$=6.98, SS=2.89) ve yüksek gelir grubuna ($\bar{X}$=6.82, SS=2.27) göre anlamlı derecede daha yüksektir.

Fiziksel İhmal değişkeninde de anlamlı bir fark saptanmıştır (F(2,402)=7.21, p=.001); Games-Howell testine göre, düşük gelir grubundaki bireylerin puanları

($\bar{X}$=8.38, SS=3.89), orta gelir grubundakilere ($\bar{X}$=6.90, SS=3.06) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Duygusal İhmal alt boyutunda da anlamlı bir fark tespit edilmiştir (F(2,402)=26.47, p<.001); Games-Howell analizi sonuçlarına göre, düşük gelir grubundakiler ($\bar{X}$=14.44, SS=5.38), orta ($\bar{X}$=10.59, SS=3.99) ve yüksek gelir grubuna ($\bar{X}$=10.49, SS=4.48) göre anlamlı şekilde daha yüksek puanlara sahiptir.

Aşırı Koruma/Kontrol puanlarında da anlamlı bir fark bulunmuştur (F(2,402)=11.32, p<.001); Games-Howell analizine göre, düşük gelir grubunun puanları ($\bar{X}$=12.32, SS=4.91), orta ($\bar{X}$=10.10, SS=3.94) ve yüksek gelir grubuna ($\bar{X}$=9.67, SS=2.88) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Demokratik Ebeveyn Tutumu değişkeninde de anlamlı bir fark saptanmıştır (F(2,402)=3.57, p=.029); Games-Howell testine göre, yüksek gelir grubunun puanları ($\bar{X}$=73.79, SS=7.55), düşük gelir grubuna ($\bar{X}$=69.99, SS=10.41) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Otoriter Ebeveyn Tutumu puanlarında da anlamlı bir fark gözlenmiştir (F(2,402)=5.54, p=.004); Tukey testi sonuçlarına göre, düşük gelir grubundaki bireylerin puanları ($\bar{X}$=23.01, SS=6.75), orta ($\bar{X}$=20.88, SS=6.91) ve yüksek gelir grubundakilere ($\bar{X}$=19.26, SS=6.83) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Beden Memnuniyeti Ölçeği puanlarında da gelir düzeyine göre anlamlı fark bulunmuştur (F(2,402)=11.87, p<.001); Games-Howell testine göre, yüksek gelir grubundakiler ($\bar{X}$=26.60, SS=11.46), orta ($\bar{X}$=21.00, SS=10.15) ve düşük gelir grubundakilere ($\bar{X}$=18.14, SS=9.60) göre anlamlı derecede daha yüksek puanlara sahiptir. Ayrıca, orta gelir grubunun puanları da düşük gelir grubuna göre anlamlı şekilde daha yüksektir.

Genel Beden Memnuniyeti alt boyutunda da benzer bir fark gözlenmiştir (F(2,402)=12.19, p<.001); Games-Howell analizine göre, yüksek gelir grubunun puanları ($\bar{X}$=20.63, SS=8.97), orta ($\bar{X}$=16.33, SS=7.90) ve düşük gelir grubuna ($\bar{X}$=13.95, SS=7.40) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bununla birlikte, orta gelir grubundakiler de düşük gelir grubuna göre anlamlı şekilde daha yüksek puan almıştır.

Beden İmajına Yatırım puanlarında da anlamlı bir farklılık saptanmıştır (F(2,402)=8.34, p<.001); Tukey testi sonuçlarına göre, yüksek gelir grubundakiler

($\bar{X}$=5.96, SS=2.67), orta ($\bar{X}$=4.68, SS=2.61) ve düşük gelir grubuna ($\bar{X}$=4.18, SS=2.57) kıyasla anlamlı şekilde daha yüksek puanlara sahiptir.

Diğer yandan, Cinsel İstismar (F(2,402)=1.71, p=.182), Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu (F(2,402)=2.09, p=.125) ve İzin Verici Ebeveyn Tutumu (F(2,402)=0.46, p=.632) değişkenlerinde gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır

Tablo 9. Estetik Operasyon Sonrası Kendinizi Fiziksel Olarak Değerlendirme Durumuna Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Beden Memnuniyeti Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Estetik Operasyon Sonrası Fiziksel Durum								
	Operasyon öncesine göre daha kötü[1] (n=78)		**Operasyon öncesi ile aynı[2] (n=242)**		**Operasyon öncesine göre daha iyi[3] (n=86)**				
	$\bar{X}$	***SS***	$\bar{X}$	***SS***	$\bar{X}$	***SS***	**F(2,403)**	**p**	**Post-Hoc**
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	63.86	20.48	50.26	14.15	51.16	18.52	20.75	<.001***	1>2,3[b]
Duygusal İstismar	10.73	5.26	8.28	3.27	8.01	3.94	13.38	<.001***	1>2,3[b]
Fiziksel İstismar	9.91	4.20	7.02	2.88	7.23	3.36	23.81	<.001***	1>2,3[b]
Fiziksel İhmal	8.41	3.70	6.89	3.03	7.50	3.22	6.82	0.001**	1>2[b]
Duygusal İhmal	14.59	4.96	10.62	3.94	10.71	5.06	25.34	<.001***	1>2,3[b]
Cinsel İstismar	7.97	2.81	7.29	2.26	7.72	2.88	2.57	0.078	-
Aşırı Koruma/Kontrol	12.17	4.83	10.17	3.93	9.99	3.71	7.99	<.001***	1>2,3[a]
Demokratik Ebeveyn Tutumu	70.71	11.07	72.58	8.69	72.13	8.29	1.25	0.289	-
Otoriter Ebeveyn Tutumu	22.60	6.86	20.95	6.83	20.20	7.21	2.63	0.074	-
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	31.50	5.52	31.48	5.99	29.93	7.06	2.17	0.115	-
İzin Verici Ebeveyn Tutumu	20.60	4.87	20.91	5.73	20.30	6.35	0.38	0.685	-
Beden Memnuniyeti Ölçeği	18.90	9.26	20.46	9.78	25.26	12.39	9.25	<.001***	3>1,2[b]
Genel Beden Memnuniyeti	14.50	7.13	15.86	7.57	19.74	9.69	10.28	<.001***	3>1,2[b]
Beden İmajına Yatırım	4.40	2.53	4.60	2.56	5.51	2.91	4.73	0.009**	3>1,2[b]

***p<.001, **p<.01, *p<.05 Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) a: Tukey Testi b: Games Howell Testi

Elde edilen bulgular doğrultusunda, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanlarında estetik operasyon sonrası fiziksel duruma göre anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmiştir (F(2,403)=20.75, p<.001). Games-Howell analizi sonuçlarına göre, operasyon öncesine göre kendini daha kötü hisseden bireylerin puanları ($\bar{X}$=63.86, SS=20.48), hem operasyon öncesi ile aynı hissedenlere ($\bar{X}$=50.26, SS=14.15) hem de daha iyi hissedenlere ($\bar{X}$=51.16, SS=18.52) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Duygusal İstismar puanlarında da anlamlı bir fark gözlenmiştir (F(2,403)=13.38, p<.001); Games-Howell testine göre, operasyon sonrası kendini daha kötü hisseden

bireyler ($\bar{X}$=10.73, SS=5.26), hem "aynı" ($\bar{X}$=8.28, SS=3.27) hem de "daha iyi" ($\bar{X}$=8.01, SS=3.94) hisseden bireylere kıyasla anlamlı şekilde daha yüksek puanlara sahiptir.

Fiziksel İstismar puanlarında da anlamlı fark tespit edilmiştir (F(2,403)=23.81, p<.001); Games-Howell testi sonuçlarına göre, kendini daha kötü hisseden bireylerin puanları ($\bar{X}$=9.91, SS=4.20), hem "aynı" ($\bar{X}$=7.02, SS=2.88) hem de "daha iyi" ($\bar{X}$=7.23, SS=3.36) hisseden bireylerden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Fiziksel İhmal değişkeninde de anlamlı bir fark saptanmıştır (F(2,403)=6.82, p=.001); Games-Howell analizine göre, operasyon sonrası kendini daha kötü hisseden bireyler ($\bar{X}$=8.41, SS=3.70), "aynı" hisseden bireylerden ($\bar{X}$=6.89, SS=3.03) anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar almıştır.

Duygusal İhmal puanlarında da estetik sonrası algıya göre anlamlı bir fark bulunmaktadır (F(2,403)=25.34, p<.001); Games-Howell analizi sonuçlarına göre, operasyon sonrası kendini daha kötü hisseden bireyler ($\bar{X}$=14.59, SS=4.96), "aynı" ($\bar{X}$=10.62, SS=3.94) ve "daha iyi" hisseden bireylerden ($\bar{X}$=10.71, SS=5.06) anlamlı şekilde daha yüksek puanlara sahiptir.

Aşırı Koruma/Kontrol puanlarında da anlamlı düzeyde fark bulunmuştur (F(2,403)=7.99, p<.001); Tukey testi sonuçlarına göre, operasyon sonrası kendini daha kötü hisseden bireyler ($\bar{X}$=12.17, SS=4.83), hem "aynı" ($\bar{X}$=10.17, SS=3.93) hem de "daha iyi" ($\bar{X}$=9.99, SS=3.71) hisseden bireylerden anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahiptir.

Beden Memnuniyeti Ölçeği puanlarında da anlamlı fark gözlenmiştir (F(2,403)=9.25, p<.001); Games-Howell testine göre, operasyon sonrası kendini daha iyi hisseden bireylerin puanları ($\bar{X}$=25.26, SS=12.39), "daha kötü" ($\bar{X}$=18.90, SS=9.26) ve "aynı" hisseden bireylerden ($\bar{X}$=20.46, SS=9.78) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Genel Beden Memnuniyeti puanlarında da benzer bir fark bulunmaktadır (F(2,403)=10.28, p<.001); Games-Howell analizine göre, operasyon sonrası kendini daha iyi hisseden bireyler ($\bar{X}$=19.74, SS=9.69), hem "daha kötü" ($\bar{X}$=14.50, SS=7.13) hem de "aynı" hisseden bireylerden ($\bar{X}$=15.86, SS=7.57) anlamlı şekilde daha yüksek puanlara sahiptir.

Beden İmajına Yatırım puanlarında da anlamlı bir fark saptanmıştır (F(2,403)=4.73, p=.009); Games-Howell testi sonuçlarına göre, operasyon sonrası kendini daha iyi hisseden bireyler ($\bar{X}$=5.51, SS=2.91), "daha kötü" ($\bar{X}$=4.40, SS=2.53) ve "aynı" hisseden bireylerden ($\bar{X}$=4.60, SS=2.56) anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahiptir.

Diğer yandan, Cinsel İstismar (F(2,403)=2.57, p=.078), Demokratik Ebeveyn Tutumu (F(2,403)=1.25, p=.289), Otoriter Ebeveyn Tutumu (F(2,403)=2.63, p=.074), Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu (F(2,403)=2.17, p=.115) ve İzin Verici Ebeveyn Tutumu (F(2,403)=0.38, p=.685) değişkenlerinde estetik operasyon sonrası fiziksel duruma göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu araştırmada, medikal estetik uygulaması yaptıran kadınların beden memnuniyeti düzeyleri ile çocukluk döneminde yaşanan travmalar ve algılanan ebeveyn tutumları arasındaki ilişki ele alınmıştır. İlgili değişkenlerin düzeyleri ölçme araçlarıyla belirlenmiş, söz konusu değişkenler arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı ve mevcut olması durumunda bu ilişkinin yönü analiz edilmiştir. Bunun akabinde çalışmaya katılan bireylerin demografik özelliklerinin de ilgili değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgular bu kısımda değerlendirilmiş ve alanyazındaki diğer çalışmalarla ortak veya farklı noktalarına değinilmiştir.

5.1. Bireylerin Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırma bulguları, çocukluk dönemi travmaları ile algılanan ebeveyn tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkili bulunduğunu ortaya koymaktadır. Demokratik ebeveyn tutumu ile çocukluk çağı travmaları arasında negatif/ters yönlü bir ilişkinin varlığı belirlenmiştir. Demokratik tutuma sahip ebeveynlere sahip bireylerin; duygusal istismar, fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal, cinsel istismar ve aşırı koruyucu/kontrolcü ebeveynlik alt boyutlarında daha düşük düzeylerde puan aldıkları tespit edilmiştir. Regresyon analizleri sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile negatif yönlü bu ilişki; demokratik ebeveyn tutumu gösteren ebeveyne sahip olan bireylerin çocukluk travmalarına daha az sahip olduğunu veya çocukluk travmaları olan bireylerin demokratik ebeveyn tutumu göstermeyen ebeveyne sahip olduğunu göstermektedir.

Bireyin öğrenmeye ilişkin ilk deneyimleri çoğunlukla aile üyeleri ya da bakım verenlerle kurulan ilişkiler çerçevesinde şekillenmekte; bu erken dönem etkileşimler aracılığıyla birey, temel gereksinimlerinin nasıl karşılandığını, hangi değerlerin benimsendiğini, güçlüklerle başa çıkma yollarını ve çeşitli baş etme stratejilerini doğrudan yaşantı yoluyla ya da gözlemleyerek edinmektedir (Arntz ve Jacob, 2016). Bu bağlamda, çocuktaki duygu, biliş ve fizyolojik gelişimin sağlıklı bir şekilde

sürdürülebilmesi için aile ortamındaki psikolojik iklimin belirleyici bir rolü bulunmaktadır.

Naz (2023) yaptığı çalışmada, çocukluk çağında temel sevgi ve kabul ihtiyaçları karşılanmayan bireylerin olumsuz psikolojik eğilimler geliştirerek kişilik bozuklukları ve sosyal kaygı gibi psikopatolojilere daha yatkın hale geldiğini belirtmiştir. Aynı çalışma, özellikle duygusal istismar ve ihmal ile fiziksel ihmalin, ebeveynin duygusal sıcaklığının azalmasıyla arttığını ve bu olumsuzlukların çocukluk çağı travmalarıyla güçlü bir ilişki kurarak travmanın kalıcı etkisini artırıp bireylerin ruh sağlığı üzerinde derin izler bıraktığını göstermektedir (Naz, 2023).

Otoriter/katı, aşırı korumacı ve aşırı izin verici ebeveyn tutumları olan kişilerin çocukluk çağı travmaları değerlendirildiğinde ise aralarında anlamlı pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda otoriter/katı, aşırı korumacı ve aşırı izin verici ebeveyn tutumlarının kişi üzerinde çocukluk çağında travmaların ve alt boyutların fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal istismar , duygusal ihmal, cinsel istismar, cinsel, aşırı kontrol düzeylerinin artmasına neden olduğu görülmüştür.

Algılanan ebeveyn tutumu ile çocukluk çağındaki travmaların ilişkisi incelendiği bir çalışma duygusal istismar/ihmal fiziksel istismar ve cinsel taciz/istismar gibi çocukluk çağı travmalarına sahip olan bireylerin otoriter, aşırı koruyucu, yoksun bırakıcı, cezalandırıcı ebeveyn tutumlarına sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır (Soyumtürk, 2021). Bu çalışmada araştırmamız ile benzer bulgulara ulaşılmıştır. Bireylerin çocukluk çağında deneyimlemiş olduğu durumların algılanan ebeveyn tutumlarına etkisini ölçmek amacıyla yapılmış olan diğer bir çalışma ise yine araştırmamızla ortak biçimde fiziksel ihmal, fiziksel istismar, cinsel istismar gibi çocukluk çağı travmaları olan bireylerin algılanan ebeveyn tutumlarından aşırı koruyucu ve reddedici tutumlarını benimsemesine neden olduğunu göstermiştir (Çaşkurlu, 2022).

5.2. Bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları ve Beden Memnuniyeti Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırmadan elde edilen bulguların analizleri doğrultusunda çocukluk çağı travmaları ve beden memnuniyeti arasında anlamlı düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır. Bu durum çocukluk çağı travmalarına sahip olan bireylerin

beden memnuniyetinin daha düşük düzeyde olduğunu ve beden imajına daha az yatırım yaptığını göstermektedir. Çocukluk döneminde duygusal istismar/ihmal, fiziksel istismar/ihmal, cinsel taciz/istismar ve aşırı kontrol gibi çocukluk çağı travmalarından herhangi birini yaşamanın beden memnuniyeti düzeyine olumsuz etkisi olduğu saptanmıştır.

Beden imgesi, bireyin dış görünüşüne dair tutumu, düşünceleri ve davranışları olarak tanımlanır ve kişinin kendilik algısının merkezindedir (Demiralp vd., 2015) Bedeninden memnuniyet duymanın, beden imgesinin olumlu gelişimi ve hayat standartları için gerekli olduğu belirtilmiştir (Aydın ve Vural, 2018). Çocukluk çağı travmalarının bireyde kendini nesnelleştirmeye (Lindberg vd., 2013), beden utancına (Andrews, 1997) ve bireyin beden memnuniyetine yönelik olumsuz bilişlere (Erchull vd., 2013), neden olduğu bilinmektedir.

İlgili literatür incelendiğinde Ekşi ve Bahtiyar (2024) benzer biçimde kadınlarla yapmış olduğu çalışmasında 18-25 yaş aralığındaki 397 katılımcının çocukluk çağı travmaları, kendilik algısında öze dair tiksinme ve utanç arasındaki ilişkiyi incelemiştir. İlgili çalışma, beden memnuniyeti düzeyini doğrudan bir ölçüm değişkeni olarak ele almamış, bunun yerine beden algısının daha belirgin ve olumsuz bir yönü olan beden utancı kavramını inceleme konusu yapmıştır. Elde edilen bulgular, çocukluk döneminde yaşanan travmatik deneyimlerin bireyde gelişen beden utancı ile anlamlı bir ilişki içerisinde olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda araştırmamıza paralel biçimde çocukluk çağı travmalarının beden memnuniyeti düzeyinde olumsuz etki yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Güler ve Tuncay (2021), çocukluk çağındaki travmaların ve beden imgesine dair baş edebilme stratejileri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında 178 kadın birey ve 147 erkek birey olmak üzere 325 yetiştin bireyi incelemiştir. Çalışmada üç ana beden imgesine dair baş etme stratejisi incelenmiştir: görünüşü düzeltme, olumlu mantıksal kabullenme ve kaçınma çocukluk travması, ihmal ve istismar (fiziksel, cinsel, duygusal) olarak ele alınmıştır. Yapılan araştırmalar, beden imgesiyle başa çıkma stratejileri ile çocukluk dönemi travmaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur. Çocuklukta travmatik yaşantılara maruz kalmanın bireyin beden algısını olumsuz yönde etkilediği ve bu etkinin yetişkinlik döneminde de süreklilik gösterebildiği ifade edilmektedir. Görünüşü düzeltme ve kaçınma

stratejileri ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin (ÇÇTÖ) duygusal istismar, fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve cinsel istismar alt boyutlarının tamamı arasında pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Bu bulgu, bireylerin çocukluk çağı travma düzeyleri arttıkça, beden imgelerine ilişkin algıladıkları olumsuzlukları azaltmaya yönelik olarak görünüşü düzeltmeye daha fazla yöneldiklerini göstermektedir. Berberoğlu ve Hocaoğlu (2024), morbid obez olan 87 birey üzerinde yapmış olduğu çalışmasında çocukluk çağı travmalarının bedeninden memnuniyet üzerindeki etkisini doğrudan incelemiştir. Bedeninden memnuniyet, bireyin beden parçaları ve işlevlerine yönelik öznel değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır. Çocukluk çağındaki travmaları, duygusal ihmal/istismar, fiziksel ihmal/istismar ve cinsel istismar/ihmal alt tipleri üzerinden değerlendirilmiştir. Katılımcıların yarıya yakını çocukluk çağı travması öyküsü göstermiş ve çalışma sonucunda çocukluk çağındaki travmaları ile beden memnuniyetinin negatif ilişkili olduğu saptanmıştır. Travma puanları arttıkça, benlik saygısı ve beden memnuniyeti düşmektedir. Bu sonuç, klinik örneklemlerde yapılan önceki çalışmalar ve gerçekleştirmiş olduğumuz araştırmayla örtüşmektedir.

Fırat ve Baskak (2012), gelişimsel travmanın uzun dönem etkilerini psikiyatrik bozukluklar ve nörobiyolojik değişiklikler bağlamında incelemiştir. Gelişimsel travmayı, erken çocukluk veya ergenlik gibi kritik zamanlarda yaşanan, tekrarlayıcı, uzamış veya birikici, genellikle bakım veren tarafından uygulanan ihmal veya istismar olarak tanımlanmıştır ve travmanın birçok ruhsal problem için risk taşıdığı ve ruhsal problemlerin gidişatını olumsuz yönde etkilediğini işaret ettiği ifade edilmiştir. Çalışma içerisinde beden memnuniyetine dair bir bulgu olmamasına karşın çocukluk çağı travmalarının gelecekte olumsuz psikolojik süreçlere neden olabileceği bulgusuna yer vermesi yönüyle alanyazına ve ilgili çalışmamıza destek olacağı düşünülmektedir.

Çelik ve Hocaoğlu (2018), çocukluk çağındaki travmaları hakkında tanımlaması, epidemiyolojisi, türleri, uzun dönem etkilerini içeren kapsamlı bir derleme çalışması yapmıştır. Bu çalışmada istismarı (aktif) ve ihmali (pasif) ayırarak değerlendirilmiş ve çocukluk çağındaki travmaların çocukluk ve yetişkinlik döneminde birçok psikososyal soruna yol açtığı vurgulanmıştır. Bu çalışma çocukluk çağında travmaya maruz kalan bireylerin gelecekte düşük özsaygıya ve bedene ilişkin memnuniyetsizliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bodicker arkadaşları (2021), çocukluk çağı istismarının

yetişkinlikteki beden imgesi bozukluklarıyla ilişkisini inceleyen sistematik bir derleme ve meta-analiz çalışması yapmış ve bu çalışmada inceledikleri 40 çalışmanın 37'sinde çocukluk çağı istismarı ile bilişsel-duygusal beden imgesi ve ilgili beden utancı, beden saygısı, beden memnuniyeti gibi yapılar arasında anlamlı bir ilişki bulunduğuna dair bulgu sunmuştur.

Preti arkadaşları (2006), yapmış oldukları çalışmalarda beden memnuniyetsizliğini çocukluk çağındaki travmaların ve yeme bozukluğunun arasında aracı değişken olarak ele almıştır. Andrews (1995) ise beden memnuniyetsizliğini çocukluk çağı istismarı ve kronik depresyon arasındaki ilişkide aracı değişken olarak incelemiştir. Bu iki çalışmada da araştırmamızla paralel biçimde çocukluk çağı travması ile yakından ilişki göstermektedir.

5.3. Bireylerin Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Beden Memnuniyeti Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Çalışmada bireylerden elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda algılanan ebeveyn tutumunun demokratik ebeveyn tutumu olmasının beden memnuniyeti düzeyini olumlu yönde etkilediği ve beden imajına yatırımın arttığı saptanmıştır. Bunun akabinde algılanan ebeveyn tutumunun diğer altboyutları olan otoriter tutumu, aşırı korumacı tutumu ve aşırı izin verici ebeveyn tutumuna sahip bireylerin beden memnuniyet düzeyinin diğer bireylere göre daha düşük olduğu ve beden imajına yaptıkları yatırımın düştüğü gözlemlenmiştir.

Kılıç (2015), üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada katılımcıların sosyal görünüş kaygıları, benlik saygıları ve ebeveyn değerlendirilmesi arasındaki ilişkiyi değerlendirmiştir. Bu ilişkide kaygılı ebeveyne sahip öğrencilerin görünüş olarak daha kaygılı oldukları ve bedene dair algılarının daha olumsuz olduğunu saptamıştır. Bu bulgu çalışmamızda yer alan aşırı korumacı ebeveyn tutumu ile beden memnuniyeti arasındaki negatif yönde ilişki kaygılı ebeveyn tutumunu desteklenmektedir.

Balık (2024), 12-18 yaş aralığında çocuğu bulunan 173 ebeveyn ve çocukları ile yürütmüş olduğu çalışmasında estetik operasyon yaptıran, psikiyatrik tedavi öyküsü bulunan ve eğitim düzeyi düşük olan ebeveynlerin çocuklarında düşük benlik saygısı ve olumsuz beden algısı olduğu bulgusuna varmıştır. Bu çalışma araştırmamızla

benzer biçimde olumsuz ebeveyn tutumlarının ve çocukta yaratılan olumsuz algının gelecekte beden memnuniyetsizliğinin ortaya çıkmasına neden olabileceğini göstermektedir. Kelleci (2022), obeziteli 141 katılımcı ile gerçekleştirmiş olduğu çalışmasında beden memnuniyeti düzeyi ile ebeveyn red algısı arasındaki ilişkiyi incelemiş ve bu ilişkide ebeveyn algısının beden memnuniyeti düzeyinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu doğrultuda bireylerin ebeveynlerin tutumlarına yönelik olumsuz bir algıya sahip olunmasının bireyde beden memnuniyeti düzeyinin düşüreceği ifade edilmiştir.

Bireylerin beden memnuniyeti ile ilişkili olarak kilo sorunu algısının ortaya çıktığı ve duygusal yeme davranışının kilo sorunu algısı ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Nguyen vd., 2008). Türkiye'nin çeşitli illerinden 18 yaş üstü 300 katılımcı ile gerçekleştirilmiş olan çalışmada bireylerin aşırı koruyucu ve otoriter ebeveyn algısına sahip olması ile duygusal yeme arasında yakın bir ilişki olduğunu ortaya konmuştur (Ateşsönmez, 2018). Duygusal yeme ile beden memnuniyeti arasındaki ilişki göz önüne alındığında yapılmış olan çalışmanın bulguları bizim araştırmamızı destekler niteliktedir. Akgül (2022), İstanbul'da yaşayan 391 üniversite öğrencisi ile yapmış olduğu çalışmada algılanan ebeveyn tutumları ile bedene yönelik algılar arasındaki ilişkiyi incelemiş ve demokratik ebeveyn tutumunun olumlu beden algısı ile ilişkili olduğunu bulurken otoriter ve aşırı koruyucu ebeveyn algılama biçimlerinin olumsuz beden algısı ile ilişkili olduğunu saptamıştır. Bu çalışma ve literatürde yer alan ve araştırmamızda yer verdiğimiz diğer çalışmalar araştırma bulgularımızla paralellik göstermektedir.

5.4. Bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ve Beden Memnuniyeti Düzeylerinin Estetik Operasyonlar Yönünden İncelenmesi

Araştırmada demografik bilgi formundan edinilen bilgilere göre estetik operasyon yaptırma durumunun kendi isteğiyle veya sağlık problemleri nedeniyle zorunlu olarak gerçekleşmiş olması ile çocukluk çağı travmaları, algılanan ebeveyn tutumu ve beden memnuniyeti düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bireylerin yaptırmış olduğu estetik operasyondan memnun kalma durumu incelendiğinde beden memnuniyet ve beden imajına yatırım düzeyi yüksek olan bireylerin yapılmış olan operasyondan daha çok memnun kaldıkları görülmüştür. Beden memnuniyet düzeyi yüksek olan bireylerin düşük olanlara göre ve beden imajına daha fazla yatırım yapan bireylerin yapmayanlara göre estetik operasyon sonrasında kendini fiziksel olarak operasyon öncesinden daha iyi bulduğu gözlemlenmiştir. Balık (2024), 173 katılımcı ile yapmış olduğu çalışmasında beden algısı düşük olan dolayısıyla beden memnuniyetsizliği yaşayan bireylerin estetik operasyon geçirmesi sonrasında da kaygılarının devam ettiğine yönelik bulgular elde etmiştir. Bu bulgular estetik operasyondan memnun kalmayan bireylerin beden memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu yönündeki bulgularımızı destekler niteliktedir. Ip ve Ho (2019), estetik operasyon geçirmiş olan bireyler üzerinde yapmış olduğu çalışmada estetik operasyon geçiren bireylerde beden memnuniyetinin arttığına yönelik bulgular elde etmiştir.

Estetik operasyonlar sonrasında memnun kalma ve beden memnuniyeti arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda bireylerin estetik operasyonlardan sonra memnun kalmasını beden memnuniyet düzeyinin yüksek olması ile ilişkilendirilmiştir fakat bunun akabinde bireylerin estetik operasyonlar sonucundaki memnuniyetinin geçici olduğu ifade edilmiştir (Karadaş, 2017). 650 katılımcı ile yapılmış başka bir çalışma ise beden memnuniyetinin düşük olmasının bireyleri estetik operasyona yönlendirdiğini göstermektedir (Yağcı, 2023).

Demografik bilgi formunda estetik operasyondan memnun kalma durumuna ek olarak bireylerden estetik operasyon sonrası kendilerini fiziksel olarak operasyon öncesinden daha kötü, aynı veya iyi görmelerine yönelik bilgi vermeleri istenmiş ve bu bilgilerin diğer değişkenler ile ilişkisi incelenmiştir. Bulgular sonucunda edinilen bilgiler estetik operasyon sonucunda kendini fiziksel olarak daha kötü gören bireylerin daha iyi gören bireylere oranla çocukluk çağı travmaları ölçeğinden aldıkları puanın daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Çocukluk çağı travmaları ölçeğinin duygusal istismar , fiziksel istismar , fiziksel ihmal ve duygusal ihmal alt boyutlarından alınan puanlar estetik operasyon sonrası kendini fiziksel olarak operasyon öncesinden daha kötü gören bireylerde daha yüksek bulunmuştur. Ip ve Ho (2019), estetik operasyon geçirmiş olan bireyler üzerinde yapmış olduğu çalışmada estetik operasyon geçirmiş

olan bireylerin çocukluk çağı travmalarının etkilerinin daha az olduğunu ortaya koymuştur. Estetik operasyon yaptırma isteği ile kliniğe başvuran 100 kadın ile yapılmış olan çalışmada çocukluk çağı travmalarından duygusal ihmal, fiziksel ihmal ve cinsel istismar alt boyut puanlarının bu bireylerde kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Faezi ve Amiri, 2025).

Çocukluk çağı travmaları ve beden imgesi baş etme stratejileri arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada çocukluk çağı travmaları ölçeğinden yüksek puan alan bireylerin beden imgesi baş etme stratejileri içerisinden görünüşü düzeltme başa çıkma biçimini benimsediği saptanmıştır (Güler ve Tuncay, 2021). Bu doğrultuda çalışmamızla paralel biçimde bedene dair memnuniyetsizlik ve çocukluk çağı travmalarının estetik operasyonlarla olan ilişkisi ortaya konmuştur. Berberoğlu ve Hocaoğlu (2024), morbid obez olan 87 bariatrik cerrahi müdahale adayı bireyle yapmış olduğu çalışmasında çocukluk çağı travmalarının bedene dair memnuniyetsizliğe neden olduğunu, bunun akabinde beden memnuniyetsizliği doğrudan ve çocukluk çağı travmalarının dolaylı yoldan estetik müdahaleye neden olabileceğini saptamıştır.

5.5. Bireylerin Beden Memnuniyeti, Çocukluk Çağı Travmaları ve Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

Eğitim durumu ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişki değerlendirildiğinde lise mezunu olan bireylerin lisans ve lisansüstü mezunu olan bireylere göre çocukluk çağı travma düzeylerinin daha yüksek olduğu ve duygusal istismar, fiziksel istismar, duygusal ihmal, cinsel istismar, aşırı koruma/kontrol gibi çocukluk çağı travmalarının alt boyutlarına sahip olan bireylerin eğitim düzeyini düşük olan bireyler olduğu saptanmıştır. Bireyin eğitim durumu ile çocukluk çağında travma yaşamış olması arasında negatif bir ilişki bulunduğu ifade edilmiştir (Armağan, 2007). Bu durum çocukluk çağı travması yaşayan bireylerin yaşanılan bu travma sonucunda birçok sebeple eğitime karşı gerekli motivasyonu gösterememesi ile yakından ilişkilidir. Sadock ve Sadock (2004), bu durumu çocukluk çağı travması olan bireylerin zeka geriliği, fiziksel ve psikolojik sorunlara sahip olabilmesi ile açıklamaktadır. Benzer biçimde araştırmamıza paralel olarak çocukluk çağı travmasının düşük eğitim düzeyi ile ilişkilendirildiği çalışmalar mevcuttur (Kara vd., 2004). Ebeveyn eğitim düzeyi ile beden memnuniyeti arasındaki ilişkinin incelendiği

başka bir çalışmada ise ebeveyn eğitim düzeyinin düşük olduğu bireylerde beden memnuniyetsizliğinin açığa çıktığı ifade edilmiştir (Arslangiray, 2013).

Bireylerin beden memnuniyeti düzeyi ile eğitim düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde lisans mezunu bireylerin lise mezunu bireylere göre beden memnuniyeti ölçeğinden daha yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir. Beden memnuniyetinin ve beden imajına yatırımın lisans mezunlarına göre lisansüstü mezunları bireylerde daha fazla olduğu görülmüştür. Bu bilgiler doğrultusunda eğitim düzeyi arttıkça bireylerin beden memnuniyetinin arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Eğitim düzeyinin sosyokültürel düzey ile ilgili olduğu, sosyokültürel anlamda zayıf bir ortamda yetişen bireylerin eğitim düzeyinin daha düşük olduğu ve bu doğrultuda beden memnuniyet düzeyinin düşük olduğu araştırmamıza paralel biçimde ilgili alanyazındaki bir başka araştırmada da ifade edilmiştir (Stice ve Shaw, 2002). Araştırmamızla zıtlık barındıran başka bir çalışmada ise üniversite öğrencileri incelenerek bireylerin eğitim düzeyinin bedene yönelik olumlu veya olumsuz bir algı oluşmasında anlamlı bir etkiye sahip olmadığı ortaya konulmuştur.

Algılanan ebeveyn tutumu ile eğitim düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda bireylerin eğitim düzeyinin yüksek olması ile algılanan ebeveyn tutumunu demokratik ebeveyn tutumu olması arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu doğrultuda sağlıklı ebeveyn tutumunun iyi bir eğitim düzeyi ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Eğitim düzeyi ve algılanan ebeveyn tutumu arasındaki ilişki incelendiğinde ortaya çıkan diğer bir sonuç ise eğitim düzeyi düşük olan bireyler algılanan ebeveyn tutumunun otoriter olduğu alt boyuttan daha yüksek puan aldığını göstermektedir. Eğitim düzeyi ile algılanan ebeveyn tutumu arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada araştırmanın bulguları destekler biçimde eğitim düzeyinin yüksek olması ile demokratik ebeveyn tutumunun algılanması arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Özen, 2024).

Araştırmadan elde edilen sonuçlar düşük gelir durumuna sahip olan bireylerin çocukluk çağı travmaları ölçeğinden daha yüksek puan aldığını göstermektedir. Bulgular incelendiğinde düşük gelir düzeyi olan bireylerin yüksek gelir düzeyi olanlara kıyasla daha fazla duygusal istismar, fiziksel istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal ve aşırı koruma/kontrole uğradığı sonucuna ulaşılmıştır. İlgili alanyazında yapılmış olan bir çalışma da sosyoekonomik düzeyin düşük olmasının, çocuğun ihmal

ve istismar edilmesine yönelik ortam oluşturduğu yönünde bulgular elde etmiştir (Kara vd., 2004). Bir diğer çalışmada duygusal ihmal ve duygusal istismarın özellikle düşük gelir düzeyi olan ailelerde en yaygın çocukluk çağı travması olduğu ifade edilmiştir (Taner ve Gökler, 2004). Literatürde gelir düzeyinin çocukluk çağı travmaları ile yüksek düzeyde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu gösteren (Armağan, 2007) ve araştırmamız ile örtüşen biçimde yüksek sosyoekonomik düzeyin çocukluk çağı travmalarını daha az ortaya çıkardığını gösteren bir çok çalışma mevcuttur.

Gelir düzeyi ile algılanan ebeveyn tutumu arasındaki fark incelendiğinde bulgular gelir düzeyi yüksek olan bireylerin algılanan ebeveyn tutumu ölçeğinde demokratik ebeveyn tutumu puanları daha yüksek çıkmıştır. Çetin (2015), sosyoekomik düzeyi yüksek olan bireylerin daha daha olumlu ebeveyn tutumu ile karşılaştıklarını ifade etmiştir. Diğer bir yandan düşük gelir düzeyine sahip bireylerin ise algılanan ebeveyn tutumu ölçeğinde otoriter ebeveyn tutumu puanları yüksek gelir düzeyi olan bireylere göre daha fazla görülmektedir.

Gelir düzeyi ve bireyin beden memnuniyeti arasındaki ilişki incelenerek bulgular değerlendirilmiştir. Bulgular, gelir düzeyi yükseldikçe bireylerin beden memnuniyetinin daha fazla olduğunu ve beden imajına daha fazla yatırım yaptığını göstermektedir. Balık (2024), 173 ebeveyn ve çocukları ile yürütmüş olduğu çalışmasında araştırmamızla örtüşmeyen bir biçimde sosyoekonomik düzey ile beden memnuniyeti arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Diğer bir yandan Kaynak arkadaşları (2022), sosyoekonomik ve sosyokültürel faktörlerin beden memnuniyetinde büyük öneme sahip olduğu ve bu alanlarda düşük düzeyde olmanın beden memnuniyetsizliğine neden olduğunu vurgulamaktadır. Çetin (2015)'de çalışmamıza benzer biçimde sosyoekonomik düzeyin iyi olması durumunda beden memnuniyetinin de iyi olacağına yönelik bulgularını ilgili literatüre sunmuştur. Literatürdeki diğer çalışmalar ve bizim çalışmamızla örtüşmeyen sonuçlar ortaya koyan Akgül (2022), bedene yönelik olumlu veya olumsuz algının, dolayısıyla beden memnuniyetinin gelir düzeyi ile ilişkili olmadığını ifade etmiştir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, çocukluk çağındaki travmaların, yetişkin bireylerde algılanan ebeveyn tutumları ve beden memnuniyeti arasındaki ilişkiler çok boyutlu olarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, demokratik ebeveyn tutumunun çocukluk çağı travmalarını azaltıcı yönde etkide bulunduğunu ortaya koymuştur. Demokratik ebeveyn tutumuna sahip bireylerin duygusal, fiziksel /ihmal ve cinsel istismar ile aşırı korumacı gibi travmatik yaşantılara daha az maruz kaldığı saptanmıştır. Regresyon analizleri bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü olduğunu göstermektedir.

Buna karşılık, katı/otoriter, aşırı korumacı veya aşırı izin verici ebeveyn tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu tutumlara maruz kalan bireylerin çocukluklarında daha fazla travmatik deneyim yaşadıkları anlaşılmıştır. Ayrıca, çocukluk çağı travmalarının bireyin beden memnuniyeti üzerinde anlamlı düzeyde negatif etkide bulunduğu belirlenmiştir. Travmatik yaşantılara sahip bireylerin bedenlerinden duydukları memnuniyetin daha düşük olduğu ve beden imajına yaptıkları yatırımın azaldığı görülmüştür.

Demokratik ebeveyn tutumunun, beden memnuniyeti düzeyini pozitif ilişkili olarak olumlu yönde etkilediği; otoriter/katı, aşırı korumacı ve aşırı izin verici tutumların ise bu düzeyi olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Estetik operasyon geçiren bireylerde ise beden memnuniyet düzeyinin ve beden imajına yapılan yatırımın yüksek olması, operasyon sonrası memnuniyetin artmasında etkili olmuştur. Operasyon sonrası kendini fiziksel olarak daha kötü algılayan bireylerin, özellikle duygusal ve fiziksel istismar ile ihmal alt boyutlarında yüksek travma puanlarına sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Demografik değişkenler bağlamında değerlendirildiğinde, düşük eğitim ve gelir düzeyine sahip bireylerin çocukluk çağı travmalarına daha sık maruz kaldıkları ve bu bireylerde otoriter ebeveyn tutumunun daha baskın olduğu anlaşılmıştır. Öte yandan, yüksek sosyo-ekonomik düzeyi ve yüksek akademik düzeyi gösteren bireylerin demokratik ebeveyn tutumunu daha yüksek düzeyde algıladıkları ve beden memnuniyetlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar, ebeveyn tutumlarının,

sosyoekonomik koşulların ve erken dönem yaşantıların bireyin benlik algısı ve beden memnuniyeti üzerinde belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, çocukluk çağındaki travmaların, kişide algılanan ebeveyn tutum ve beden memnuniyeti arasındaki çok boyutlu ilişkileri kapsamlı biçimde ele alarak literatüre önemli katkılar sağlamaktadır. Demokratik ebeveyn tutumunun koruyucu, otoriter ve aşırı koruyucu tutumların ise risk faktörü olarak işlev gördüğünü ortaya koyması, ebeveynlik tarzlarının bireyin psikososyal gelişimi üzerindeki etkilerine dair mevcut bilgi birikimini derinleştirmektedir. Ayrıca, estetik operasyon deneyimi ile çocukluk travmaları ve beden memnuniyeti arasındaki ilişkilerin birlikte incelenmesi, özgün bir perspektif kazandırmakta; eğitim ve gelir düzeyi gibi sosyoekonomik değişkenlerin de değerlendirilmesi, bulguların bağlamsal geçerliliğini artırmaktadır. Erken dönem yaşantılar ile yetişkinlikte beden algısı arasındaki süreci bütüncül olarak değerlendiren bu araştırma, hem kuramsal hem de uygulamalı alanlarda gelecekte yapılacak çalışmalara sağlam bir temel sunmaktadır.

Bu çalışmanın bulguları doğrultusunda, gelecekteki araştırmalara yönelik çeşitli öneriler sunulabilmektedir. Öncelikle, ebeveyn tutumları ile çocukluk çağı travmalarının bireyin yaşamına etkilerini daha bütüncül şekilde değerlendirebilmek amacıyla boylamsal ve niteliksel çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Farklı kültürel bağlamlarda yapılacak karşılaştırmalı araştırmalar ise bulguların genellenebilirliğini artıracaktır. Elde edilen veriler, çocukluk travmalarının beden memnuniyeti üzerinde belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Bu bağlamda, travmatik yaşantılara sahip bireylerin beden algısını desteklemeye yönelik psikoeğitim temelli müdahale programlarının geliştirilmesi yararlı olabilir. Ayrıca, aile dinamiklerine ve cinsiyet temelli farklılıklara odaklanan çalışmalar, konuya ilişkin daha derinlemesine bir anlayış sunabilir. Estetik operasyon geçiren bireylerin beden memnuniyeti ve psikolojik iyilik hallerini uzun vadede inceleyen takip araştırmaları ile sosyoekonomik değişkenlerin aracı veya düzenleyici etkilerini ele alan çok değişkenli modellerin kullanılması, literatürdeki mevcut boşlukların giderilmesine katkı sağlayacaktır.

Mevcut örneklemin genç yetişkin kadınlarla sınırlı olması nedeniyle, bulguların farklı yaş grupları ve heteronormatif yönelim dışındaki demografiklerde test edilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akgül, A. (2022). *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile beden algısı arasındaki ilişkide sosyal medya kullanımının aracılık rolü* [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Alisinanoğlu, F. (2003). Çocukların denetim odağı ile algıladıkları anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1*(1), 1-14.

Alisinanoğlu, F., ve Ulutaş, İ. (2000). Çocuklarda kaygı ve bunu etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Dergisi, 145*, 15-19.

Andrews, B. (1997). Bodily shame in relation to abuse in childhood and bulimia: A preliminary investigation. *British Journal of Clinical Psychology*, *36*(1), 41–49. https://doi.org/10.1111/j.2044-8260.1997.tb01229.x

Armağan, E. (2007). Çocuk ihmali ve istismarı: Psikoz tablosu sergileyen bir istismar olgusu. *New Symposium Journal, 2*, 170–173.

Arntz, A., ve Jacob, G. (2016). *Uygulamada şema terapi: Şema mod yaklaşımına giriş rehberi* (Çev. T. Yalçın). Nobel Yayıncılık.

Arslangiray, N. (2013). *Üniversite öğrencilerinde beden imajının yordayıcıları olarak bağlanma stilleri ve toplumsal cinsiyet rolleri* [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi].

Ateşsönmez, S. (2018). *Algılanan ebeveyn tutumunun yetişkin bireylerde duygusal yeme bozukluğuna etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Avalos, L., Tylka, T. L., ve Wood-Barcalow, N. (2005). The body appreciation scale: Development and psychometric evaluation. *Body Image, 2*, 285–297. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2005.06.002

Aydın, M., ve Vural, G. Z. (2018). Üniversite öğrencilerinin beden imgelerinin yaşam niteliklerine etkisi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 4*(3), 111–121.

Aydoğan, D. (2024). Sosyal medya bağımlılığı, benlik saygısı ilişkisinde beden memnuniyetinin aracılık rolü analizi. *Erciyes İletişim Dergisi, 11*(1), 135–153.

Bakalım, O., ve Taşdelen-Karçkay, A. (2016). Body appreciation scale: Evaluation of the factor structure and psychometric properties among male and female Turkish university students. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(1), 410-422. https://doi.org/10.17860/efd.38032

Balık, A. N. (2024). *Ebeveyn beden memnuniyeti ve ebeveyn tutumlarının ergenlerdeki beden algısı, benlik saygısı ve sosyal duygusal davranışsal sorunlar ile ilişkisi* [Tıpta uzmanlık tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi]. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tez Arşivi.

Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development, 37*(4), 887-907.

Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology Monograph, 4*, 1-103. https://doi.org/10.1037/h0030372

Berberoğlu, Z., ve Hocaoğlu, Ç. (2024). Bariatrik cerrahi aday hastalarının çocukluk çağı travmaları ile beden algısı, benlik saygısı ve yeme tutumları arasındaki ilişki. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *35*(2), 116–126.

Bjerre, L., Dokkedahl, S. B., ve Elklit, A. (2017). Risk factors for post-traumatic stress disorder: The role of previous traumas, peri-traumatic response, social support and body-image. *Journal of Child and Adolescent Behavior*, *5*(4), 349.

Bödicker, C., Reinckens, J., Höfler, M., ve Hoyer, J. (2021). Is childhood maltreatment associated with body image disturbances in adulthood? A systematic review and meta-analysis. *Journal of Child ve Adolescent Trauma*, *15*(3), 523–538. https://doi.org/10.1007/s40653-021-00379-5

Bordo, S. (1993). *Unbearable weight: Feminism, Western culture, and the body*. University of California Press.

Bradley-Geist, J., ve Olson-Buchanan, J. (2014). Helicopter parents: An examination of the correlates of overparenting of college students. *Education and Training, 56*(4), 314-328.

Çağdaş, A., ve Şahin Seçer, Z. (2011). *Anne baba eğitimi*. Ankara: Eğiten Kitap.

Cash, T. F. (2002). Cognitive-behavioral perspectives on body image. In T. F. Cash ve T. Pruzinsky (Eds.), *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice* (pp. 38–46). Guilford Press.

Cash, T. F. (2004). Body image: Past, present, and future. *Body Image, 1*(1), 1–5. https://doi.org/10.1016/S1740-1445(03)00011-1

Cash, T. F., ve Pruzinsky, T. (2002). Understanding body images: Historical and contemporary perspectives. In T. F. Cash ve T. Pruzinsky (Eds.), *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice* (pp. 3–12). Guilford Press.

Cash, T. F., ve Smolak, L. (2011). *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (2nd ed.). The Guilford Press.

Çaşkurlu, F. S. (2022). *Çocukluk çağı travmaları açısından algılanan ebeveyn tutumunun narsisizm üzerine etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Klinik Psikoloji Programı].

Çelik, F. G. H., ve Hocaoğlu, Ç. (2018). Çocukluk çağı travmaları: Bir gözden geçirme. *Sakarya Tıp Dergisi*, *8*(4), 695–711.

Çetin, B. (2015). *Kentte ve kırsalda yetişmiş ortaokul öğrencilerinin benlik saygısı ile saldırganlık düzeylerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü].

Damiano, S. R., Gregg, K. J., Spiel, E. C., McLean, S. A., Wertheim, E. H., ve Paxton, S. J. (2015). Relationships between body size attitudes and body image of 4-year-old boys and girls, and attitudes of their fathers and mothers. *Journal of Eating Disorders, 3*(16), 1-10. https://doi.org/10.1186/s40337-015-0048-0

Darling, N., ve Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin, 113*, 487–496. https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487

Demir, M. (2014). *Üniversite öğrencilerinde beden imajı, benlik saygısı ve yeme tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*[Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Demiralp, M., Demiralp, B., Sarıkoç, G., İyigün, E., Açıkel, C., ve Başbozkurt, M. (2015). Beden imgesinin yaşam niteliğine etkisi ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry, 16*, 82–90.

Diedrichs, P. C., Halliwell, E., ve Ridolfi, D. R. (2011). Preliminary evaluation of a school-based body image intervention for preadolescent girls: A replication and extension. *Body Image, 8*(3), 218–224. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2011.03.001

Dunkley, D. M., Masheb, R. M., ve Grilo, C. M. (2010). Childhood maltreatment, depressive symptoms, and body dissatisfaction in patients with binge eating disorder: The mediating role of self-criticism. *International Journal of Eating Disorders, 43*(3), 274-281. https://doi.org/10.1002/eat.20796

Dursun, A. (2010). Okul öncesi dönemdeki çocukların davranış problemleriyle anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Eker, D., ve Savaşır, İ. (2015). *Beden algısı ölçeği el kitabı*. Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Ekşi, E. F., ve Bahtiyar, B. (2024). Kadınlarda çocukluk çağı travmaları ile bozuk yeme tutumu arasındaki ilişkide öz tiksinme ve beden utancının rolü: Bir seri aracılık modeli incelemesi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi, 11*(3), 676–699.

Elliott, A. (2010). *The culture of fear: Risk-taking and the morality of low expectations*. Pearson Education.

Erchull, M. J., Liss, M., ve Lichiello, S. (2013). Extending the negative consequences of media internalization and self-objectification to dissociation and self-harm. *Sex Roles, 69*(11), 583–593. https://doi.org/10.1007/s11199-013-0326-8

Fardouly, J., Diedrichs, P. C., Vartanian, L. R., ve Halliwell, E. (2015). Social comparisons on social media: The impact of Facebook on young women's body image concerns and mood. *Body Image, 13*, 38–45. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.12.002

Ferreira, C., Oliveira, S., ve Mendes, A. L. (2022). Parental influences on body image dissatisfaction and aesthetic procedures: A meta-analytic review of longitudinal studies. *Clinical Psychology Review, 93*, 102128. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2022.102128

Fırat, S., ve Baskak, B. (2012). Gelişimsel travmanın uzun dönem etkileri ve bunlara aracılık eden nörobiyolojik mekanizmalar. *Kriz Dergisi*, *20*(1), 25–42.

Furnham, A., ve Cheng, H. (2000). Perceived parental behavior, self-esteem and happiness. *Society of Psychiatry Psychiatric Epidemiology, 35*(10), 463–470.

Garip, D. (2010). Doğum sırasının çocukların gelişimine etkisi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi, 3*(1), 20-35.

Grabe, S., Ward, L. M., ve Hyde, J. S. (2008). The role of the media in body image concerns among women: A meta-analysis of experimental and correlational studies. *Psychological Bulletin, 134*(3), 460–476. https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.3.460

Grabe, S., Ward, L. M., ve Hyde, J. S. (2008). The role of the media in body image concerns among women: A meta-analysis of experimental and correlational studies. *Psychological Bulletin, 134*(3), 460–476. https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.3.460

Gui, T., ve Koropeckyj-Cox, T. J. (2016). “I am the only child of my parents:” Perspectives on future elder care for parents among Chinese only-children living overseas. *Journal of Cross-Cultural Gerontology, 31*(3), 255-275.

Güler, K., ve Tuncay, A. M. (2021). Yetişkinlerde beden imajı baş etme stratejileri ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Hassasiyetler, 8*(17), 193-221.

Güler, K., ve Tuncay, A. M. (2021). Yetişkinlerde beden imgesi baş etme stratejileri ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Hassasiyetler, 8*(17), 193–221.

Harris, J. (1999). *Art and culture in the Renaissance*. Oxford University Press.

Hart, E., ve Chow, C. M. (2020). "I just don't want to be fat!": Body talk, body dissatisfaction, and eating disorder symptoms in mother-adolescent girl dyads. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity, 25*, 1235-1242. https://doi.org/10.1007/s40519-019-00756-y

Hortaçsu, N. (2012). *En güzel psikoloji sosyal psikoloji*. İmge Kitabevi.

ISAPS. (2020). Global statistics. Erişim adresi: https://www.isaps.org/wp-content/uploads/2020/10/GlobalStatistics.PressRelease2020-1.pdf

Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). *Benlik, aile ve insan gelişimi: Kültürel psikoloji*. Koç Üniversitesi Yayınları.

Kam, O., Na, S., La Sala, M., Tejeda, C. I., ve Koola, M. M. (2022). The psychological benefits of cosmetic surgery. *Journal of Nervous and Mental Disease, 210*(7), 479-485.

Kara, A., ve Eryılmaz, A. (2018). Beliren yetişkinlerin gözünden olumlu beden imajı oluşturmanın öğeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 3, 394-409.

Kara, B., Biçer, Ü., ve Gökalp, A. S. (2004). Çocuk istismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 47*, 140–151.

Karadaş, C. (2017). *Beauty perception of women before and after the experience of aesthetic surgery* [Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı]. ODTÜ Tez Arşivi.

Kaynak, D., Irgıt, Y., ve Çakmak, S. (2022). Ergenlik dönemindeki kız çocuklarında benlik saygısı ve yordayıcılarının kültürle ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 14*(3), 358–370.

Kelleci, H. Z. (2022). *Ebeveyn kabul-red algısı, utanç ve yeme tutumlarının obeziteli bireylerin beden memnuniyeti üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Marmara Üniversitesi Tez Arşivi.

Khalaf, A. (2021). Body image in the Middle East: Cultural aspects and health consequences for women in the region. *Academia Letters*.

Kılıç, M. (2015). *Üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü].

Kwon, K. A., Yoo, G., ve De Gagne, J. C. (2017). Does culture matter? A qualitative inquiry of helicopter parenting in Korean American college students. *Journal of Child and Family Studies, 26*(7), 1979-1990.

Levine, M. P., ve Murnen, S. K. (2009). "Everybody knows that mass media are/are not [pick one] a cause of eating disorders": A critical review of evidence for a causal link between media, negative body image, and disordered eating in females. *Journal of Social and Clinical Psychology, 28*(1), 9–42. https://doi.org/10.1521/jscp.2009.28.1.9

Lindberg, S. M., Grabe, S., ve Hyde, J. S. (2007). Gender, pubertal development, and peer sexual harassment predict objectified body consciousness in early adolescence. *Journal of Research on Adolescence, 17*(4), 723–742. https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2007.00544.x

Maccoby, E. E., ve Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In P. H. Mussen ve E. M. Hetherington (Eds.), *Handbook of child psychology: Socialization, personality and social development*.

Mulvey, L. (1975). Visual pleasure and narrative cinema. *Screen, 16*(3), 6-18.

Naz, N. (2023). Algılanan ebeveyn tutumları, çocukluk çağı travmaları, tanrısal otorite ilişkileri ve ego fonksiyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Doğuş Üniversitesi].

Nguyen-Rodriguez, S. T., Chou, C., Unger, J. B., ve Spruijt-Metz, D. (2008). BMI as a moderator of perceived stress and emotional eating in adolescents. *Eating Behaviors, 9*(2), 238–246. https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2007.09.001

Özen, F. (2024). *Algılanan ebeveyn tutumu ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüğünün moderatör rolünün incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gedik Üniversitesi].

Özkurteller, N. (2019). Üniversite öğrencilerinde beden memnuniyeti ve depresyon puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi].

Presnell, K., Bearman, S. K., ve Stice, E. (2004). Risk factors for body dissatisfaction in adolescent boys and girls: A prospective study. *International Journal of Eating Disorders, 36*(4), 389-401. https://doi.org/10.1002/eat.20045

Preti, A., Incani, E., Camboni, M. V., Petretto, D. R., ve Masala, C. (2006). Sexual abuse and eating disorder symptoms: The mediator role of bodily dissatisfaction. *Comprehensive Psychiatry, 47*(6), 475–481. https://doi.org/10.1016/j.comppsych.2006.03.004

Robinson, C. C., Mandleco, B., Olsen, S. F., ve Hart, C. H. (1995). Authoritative, authoritarian, and permissive parenting practices: Development of a new measure. *Psychological Reports, 77*(3), 819-830. https://doi.org/10.2466/pr0.1995.77.3.819

Rosen, J. C. (1999). Body image assessment and treatment in controlled studies. In J. K. Thompson (Ed.), *Body image, eating disorders, and obesity: An integrative guide for assessment and treatment* (pp. 395–409). American Psychological Association.

Rosen, J. C. (2002). The nature of body image disturbance in eating disorders. In T. F. Cash ve T. Pruzinsky (Eds.), *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice* (pp. 339–346). Guilford Press.

Sadock, B. J., ve Sadock, V. A. (2004). Problems related to abuse and neglect. In R. Cancro (Ed.), *Kaplan ve Sadock's concise textbook of clinical psychiatry* (9th ed., pp. 370–376). Lippincott Williams ve Wilkins.

Schilder, P. (1950). *The image and appearance of the human body: Studies in the constructive energies of the psyche*. International Universities Press.

Semerci, B. Z. (2007). *Ergen ruh sağlığı aileler ve ergenler için*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin kendilik algısı ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*, 15-27.

Soyumtürk, İ. (2021). *Yetişkin bireylerde algılanan ebeveyn tutumu ile çocukluk çağı travmalarının duygusal yeme üzerine etkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi].

Stice, E., ve Shaw, H. E. (2002). Role of body dissatisfaction in the onset and maintenance of eating pathology: A synthesis of research findings. *Journal of Psychosomatic Research, 53*(5), 985–993. https://doi.org/10.1016/S0022-3999(02)00488-9

Tandrayen-Ragoobur, V., ve Jeewon, R. (2014). Impact of media on body image and eating disorders among female students in Mauritius. *Journal of Nutrition and Metabolism*, Article ID 413819, 7 pages. https://doi.org/10.1155/2014/413819

Taner, Y., ve Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri. *Acta Medica, 35*, 82–86.

Tiggemann, M. (2011). Sociocultural perspectives on human appearance and body image. In T. F. Cash ve L. Smolak (Eds.), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (2nd ed., pp. 12–19). Guilford Press.

Turkish Statistical Institute (TUIK). (2021). Health statistics. https://www.tuik.gov.tr

Van den Berg, P., Paxton, S. J., ve Keery, H. (2007). Body dissatisfaction and disordered eating in adolescent girls: The mediating role of negative affect. *Journal of Youth and Adolescence, 36*(8), 1116–1124. https://doi.org/10.1007/s10964-006-9140-2

Westenberg, P. M., Drewes, M. J., Goedhart, A. W., Siebelink, B. M., ve Treffers, P. D. (2004). Social evaluation fear in childhood: Development, individual differences, and clinical significance. *Behavior Research and Therapy, 42*(7), 815–838. https://doi.org/10.1016/j.brat.2003.08.007

Yağcı, M. E. (2023). *Sosyal medya kullanımı, beden algısı ve estetik operasyon yaptırma ilişkisinin incelenmesi: Benlik saygısının aracı rolü* [Yüksek lisans tezi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı]. Lefkoşa.

Yalçın, İ., ve Ergün, H. (2018). Anlam dünyasında beden algısı: Ergenler ve ebeveynlerinin beden imajı üzerine nitel bir çalışma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 15*(2), 2145-2156.

Zarate, M. A., ve Smith, J. R. (1990). Influence of parenting style on body image and self-esteem. *Journal of Adolescence, 13*(4), 349-361.

EKLER

EK 1 – ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI (CTQ-33) ÖLÇEĞİ

Her bir madde için aşağıdaki seçeneklerden birini işaretleyiniz:

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

Çocukluğumda ya da ergenliğimde...

1)Yeterli yemeğim olurdu.
2) Gündelik bakım ve güvenliğim sağlanıyordu.
3) Anne ya da babam kendilerine layık olmadığımı ifade ederlerdi.
4) Fiziksel ihtiyaçlarım tam olarak karşılanırdı.
5) Ailemde sorunlarımı paylaşabileceğim biri vardı
6) Üst baş açısından bakımsızdım.
7) Sevildiğimi hissediyordum.
8) Anne ya da babam kendimden utanmama neden olurdu.
9) Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.
10) Ailemde değiştirmek istediğim şeyler vardı.
11) Ailemdekiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.
12)Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.
13) Anne ya da babam fikirlerimi önemserdi.
14) Ailemdekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.
15) Fiziksel bakımdan hırpalanmış olduğuma inanıyorum.
16) Çocukluğum mükemmeldi.
17) Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu fark ettiği oluyordu.
18) Ailemde birisi benden nefret ederdi.
19)Ailemdekiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.
20) Biri bana cinsel amaçla dokunmaya ya da kendisine dokundurtmaya çalıştı.
21) Kendisi ile cinsel ilişki kurmadığım takdirde bana zarar vermekle tehdit eden biri vardı.

22) Benim ailem dünyanın en iyisiydi.

23) Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.

24) Birisi bana cinsel istismar da bulundu.

25) Ailemdekiler bana karşı suçlayıcıydı.

26) İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi vardı.

27) Cinsel istismara uğradığım kanısındayım.

28) Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.

29) Ailemdekiler yaşıtlarımla arkadaşlarımla görüşmemi kısıtlardı.

30) Ailemdekiler her şeyime karışırdı.

31) Anne ve babam bir işi kendi başıma yapmama fırsat verirlerdi.

32) Ailemdekiler rahat vermeyecek derecede peşimdeydiler.

33) Anne ya da babam beni kontrol etmek için kişisel eşyalarımı benden habersiz karıştırırdı.

EK 2- EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ

	CÜMLELER	Her zaman böyledir	Çoğu zaman böyledir	Bazen böyledir	Nadiren böyledir	Hiçbir zaman böyle değildir
1	Ben bir başkasıyla konuşurken çocuğumun araya girmesine izin veririm.					
2	Çocuğumun kendine özgü bir bakış açısı olduğunu kabul ederim.					
3	Çocuğumla aynı fikirde olmadığımız zaman, benim fikirlerimi kabul etmesi için onu zorlarım.					
4	Çocuğumu, hayatın ufak tefek güçlüklerinden korurum.					
5	Çocuğuma bağımsız olmayı öğrenmesi konusunda yardımcı olurum.					
6	Çocuğuma, kurallara neden uyması gerektiğini açıklarım.					
7	Çocuğuma yaptığı şeyin önemli olduğunu hissettiririm.					
8	Çocuğumu, kendisi için yorucu olabilecek işlerden korurum.					
9	Çocuğum söz dinlemediğinde ona vururum.					
10	Çocuğumun iyi ve kötü davranışı karşısında neler hissettiğimi ona açıklarım.					
11	Çocuğumu yola getirmek için onu azarlarım.					
12	Çocuğuma karşı koruyucu davranırım.					
13	Çocuğum iyi davrandığında onu överim.					
14	Çocuğumun kişisel görüşlerine saygı gösteririm.					
15	Çocuğumu bir şeyleri kendi başına yapması konusunda cesaretlendiririm.					
16	Arkadaşları çocuğuma sataştığı zaman onu korurum.					
17	Çocuğumun başkaları konuşurken araya girmesine izin veririm.					
18	Çocuğumun cinsel konularda sorduğu soruları anlayacağı bir dilde doğru olarak cevaplarım.					
19	Çocuğum yanlış bir şekilde davrandığında ona bağırırım.					
20	Ebeveynlik konusunda bir yanlış yaptığımda çocuğumdan özür dilerim.					
21	Çocuğumu, kendisi için zor olabilecek işlerden korurum.					
22	Çocuğumun hastalanmasından endişe ederim.					
23	Çocuğumun duygularını serbestçe ifade etmesine izin veririm.					
24	Çocuğumun istediği saatte uyumasına izin veririm.					

	CÜMLELER	Her zaman böyledir	Çoğu zaman böyledir	Bazen böyledir	Nadiren böyledir	Hiçbir zaman böyle değildir
25	Çocuğum yanlış davrandığında, bunun neden yanlış olduğunu ona açıklarım.					
26	Çocuğuma kızdığımda çocuğumu cezalandırırım.					
27	Fiziksel cezayı, çocuğumu disipline sokmanın bir yolu olarak kullanırım.					
28	Çocuğumun hayal kırıklığına uğramaması için elimden geleni yaparım.					
29	Çocuğumun büyüdükçe yeni şeyler denemeyi göze alması gerektiğine inanırım.					
30	Çocuğumun her şeyi yapmasına izin veririm.					
31	Çocuğumun yanlış davranışını görmezden gelirim.					
32	Çocuğumu başka çocuklarla kıyaslarım.					
33	Çocuğumun şımarıklıklarına göz yumarım.					
34	Çocuğumu şımartırım.					
35	Çocuğuma karşı çabuk öfkelenirim.					
36	Çocuğum bana bir şey anlatırken sözünü kesmeden dinlerim.					
37	Çocuğuma bir şey alırken onun da fikrini alırım.					
38	Çocuğumla her konuyu konuşabilirim.					
39	Çocuğuma karşı sabırsızım.					
40	En ufak bir hatasında, çocuğumu cezalandırırım.					
41	Çocuğum için hemen hemen bütün eğlencelerimden fedakarlık ederim.					
42	Çocuğumun kendi başına becerebileceği şeyleri denemesi için ona fırsat tanırım.					
43	Çocuğuma bana sormaksızın şahsi eşyalarımdan herhangi birini alıp kullanmasına izin veririm.					
44	Evimizde hangi televizyon programının izleneceği, çocuğumun isteğine göre belirlenir.					
45	Çocuğumu yapabileceğinden fazlasını yapması için zorlarım.					
46	Çocuğumu, onun cesaretini kırabilecek zor işlerden uzak tutarım.					

EK 3- BEDEN MEMNUNİYETİ ÖLÇEĞİ

BEDEN MEMNUNİYETİ ÖLÇEĞİ

Lütfen her madde için sizin tutum veya davranışlarınızı en iyi tanımlayan rakamı işaretleyiniz.

	1 Hiçbir zaman	2 Nadiren	3 Bazen	4 Sıklıkla	5 Her zaman
1.Bedenim konusunda kendimi iyi hissediyorum	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
2.Genel olarak bedenimden memnunum.	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
3.Kusurlarına rağmen bedenimi olduğu gibi kabul ediyorum.	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
4. Bedenimin en azından bazı iyi özellikleri olduğunu hissediyorum.	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
5.Bedenime karşı olumlu tutum takınıyorum.	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
6. Benim kendime verdiğim değer bedenimin şekli ya da kilom ile bağlantılı değil	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
7. Bedenimin şeklini veya kilomu çok da dert etmiyorum	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
8. Bedenimin çoğu bölümü için olumlu duygular besliyorum .	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐
9. Kusurlarına rağmen, hala bedenimi seviyorum.	1☐	2☐	3☐	4☐	5☐

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : ÇİFT, Dicle Yaren

Uyruğu : T.C.

Eğitim

Derece	**Eğitim Birimi**	**Mezuniyet Tarihi**
Yüksek lisans	İstanbul Gelişim Üniversitesi-Klinik Psikoloji	06.01.2026
Lisans	İstanbul Gelişim Üniversitesi- Psikoloji	31.07.2023
Lise	Hatay Sınav Koleji	22.06.2018